

BIBLIOTECA CATALANA DE VODEVIL
VOLUM VIII

KEROUL y BARRÉ

EL SUPPLICI DE TÁNTAL

VODEVIL EN TRES ACTES

Versió catalana de JOAN MALLOL

Depòsit general: Carrer de Barbará, 15
BARCELONA

1916

20

EL SUPPLICI DE TANTAL

Aquesta obra es propietat, y ningú podrà, sense permís, reimprimirla ni representarla.

El senyors representants de la "Sociedad de Autores Españoles", estàn autoritzats per a suspendre tota representació intentada sense previ consentiment. La mateixa entitat és l'única encarregada de la cobransa dels drets de representació.

Els exemplars d'aquesta obra se destinen exclusivament a servir els arxius de las companyías dramàtiques per las representacions de la mateixa.

Queda fet el depòsit que marca la llei.

EL SUPLICI DE TANTAL

Vodevill en tres actes

DE

MM. KEROUL Y BARRE

TRADUCCIÓ AL CATALÁ

PER

JOAN MALLOL

Estrenat al Teatre Apolo, de Barcelona, la nit
del 23 de Juny de 1914

BARCELONA

DEPÓSIT GENERAL: CARRER DE BARBARÁ, 15

1916

REPARTIMENT

<u>PERSONATGES</u>	<u>ACTORS</u>
SUSAGNA (35 anys)	Sra. Baró (E.)
TERESA (35 íd.)	» Mario.
CARME (25 íd.)	» Jordi (Elena).
ODETTE (30 íd.)	» Baró (A.)
JUSTINA (35 íd.)	» Oliver (Esther).
RAMONA (40 íd.)	» Hernáez.
CABASSOL (45 íd.)	Sr. Santpere.
DUBRISSARD (50 íd.)	» Capdevila.
LECOSSOIS (40 íd.)	» Alcalá.
VINCENT (50 íd.)	» Daroqui.
ISIDOR (20 íd. Soldat.)	» Mir (Lluís).
CHAPOTEL (45 íd.)	» Ginestet.
AMILCAR (35 íd.)	» Zanón.
BERNARD (25 íd.)	» Guasch.

L'acció a París. Epoca actual.

ACTE PRIMER

Saló elegant de casa en Dubrissard. Porta que dona a la sala. A dreta, primer terme, porta del quarto de Dubrissard, a esquerra, primer terme, porta del quarto de Susagna. A segón terme, porta del menjador. Tauleta de centro, butaque, etc., etc. Xemeneya a la dreta, entre las dugues portas. Un buste de terra cuita, d'home ja de certa edat, amb tota la barba y llarchs cabells, sobre un sócul a la esquerra y de cara als espectadors.

ESCENA PRIMERA

JUSTINA e ISIDOR; aviat, SUSAGNA y LECOSSOIS.

Al alsarse el teló Justina està sola; mitj obrint la porta d'entrada, amb precaució, mira cap a fora. Isidor treu el cap pèr la porta de esquerra segón terme. Es un soldat d'infantería.

ISIDOR ¡ Pist... pist!... ¡ Justina! (Entrant.) He perdut el pompó. (Búscant per terra.) ¿ No hi son pas els amos?

JUSTINA (Posantse devant seu amb l'intenció de privarle l'entrada.) ¡ Qué fas! Sí que hi son.

ISIDOR No diguis mentidas, l'amo es al despatx, y la senyora ha sortit.

JUSTINA Sí, pero hi ha la senyora Valdoré, l'altra mestressa.

ISIDOR ¡ Dugues mestressas!

JUSTINA Es la cosina de la senyora Dubrissard, la padrina de la nena. (Justina torna cap a la porta y escolta.)

ISIDOR Ah, ja; la senyora d'avans d'ahir, per ella vares tancarme al rebost.

JUSTINA La mateixa.

ISIDOR Digas que tens una dotsena d'amos: el banquer, la seva esposa, la cunyada, la cosina, en fi, tota una familia.

- JUSTINA (Fentli senyal de callar y parant l'orella.) Aré la sento, puja l'escala.
- ISIDOR ¡ Bomba !
- JUSTINA Si't veu aquí estém perduts.
- ISIDOR Fugiré, no t'espantis.
- JUSTINA ¡ No pas per la sala !
- ISIDOR ¿ Per ahont, donchs ?
- SUSAGNA (Desde fora.) ¡ Justina ! ¡ Justina !
- JUSTINA (Esglayada.) ¡ Ja es aquí !
- ISIDOR ¿ Sí ? Retirada a marxas dobles.
- SUSAGNA ¡ Justina !
- JUSTINA (Veyent qu'Isidor surt esquerra primer terme.) NO hi entris aquí : ¡ es el seu quarto ! (Susagna apareix segón terme dreta, mentres a Justina ab gran feyna, li queda temps de donar una empenta a Isidor per ficarlo en el quarto de Susagna. Pera dïssimular espolsa una butaca.)
- SUSAGNA ¿ Pero qué fa, Justina ? ¡ Fa mitja hora que la crido !
- JUSTINA No ho havia sentit, dispensi.
- LECOS. (Apareix segón terme dreta.) ¿ Amb permís ?
- SUSAGNA ¡ Ah, es el senyor Lecossois !
- LECOS. Dispensi que vingui a molestarla. ¿ Qué fora aquí la senyora Dubrissard ?
- SUSAGNA ¿ La Teresa ? Ha sortit fa un rato.
- LECOS. Ja ho sabia, pero el seu marit fa venirme a preguntar si ja ha tornat.
- SUSAGNA No, pero no pot tardar... crech qu'ha anat a casa la modista.
- LECOS. (Saludant.) Gracias, senyora. (Apart, anant-san.) ¡ Quina dona mes espléndida ; aixó sí que va a l' hora !
- SUSAGNA (A Justina, que no para d'espolsar.) ¿ Y qué fa vosté aquí ?
- JUSTINA (Llimpiant el buste.) Netejo.
- SUSAGNA Aixó es feyna de primera hora, are vagi a la cuyna, que la cuynera potser l'ha de menester.
- JUSTINA (Turbada.) Be, pero encare...
- SUSAGNA ¡ No repliqui !
- JUSTINA No replico, no.

SUSAGNA (Ensenyantli un pompó.) ¿Qué significa aixó que he trovat a la sala de camp?

JUSTINA (¡ Oh !) ¡ Es un pompón !

SUSAGNA D'un militar de caballería.

JUSTINA Dispensi, es d'infantería.

SUSAGNA Tant li fa, de totas maneras es un militar que tú tindràs amagat a casa.

JUSTINA Es el meu cosí.

SUSAGNA ¿ El teu cosí ?

JUSTINA Sí, senyora, pero no es pas á mí que'm busca.

SUSAGNA Donchs a quí, ¿ a la cuynera ? Si te xesanta cinch anys. ¿ Per quí vindrà ?

JUSTINA Per la cuynera únicament, no, senyora.

SUSAGNA ¿ Donchs pera quí ?

JUSTINA Ve per vosté.

SUSAGNA (Amb gran sorpresa.) ¿ Per mí ?

JUSTINA Desde un cop que la va veure, que no'l puch treura d'aquí ; diu que trova a vosté tant elegant y tant graciosa...

SUSAGNA ¡ Justina !

JUSTINA Es una verdadera obsessió que te per vosté.

SUSAGNA Es convenient que li fassis comprendre qu'aixó es impossible.

JUSTINA Estigui tranquila.

SUSAGNA ¿ Ja ha marxat ?

JUSTINA Sí, senyora.

SUSAGNA Molt be. (Se dirigeix al seu quarto.)

JUSTINA ¿ Que va al quarto, senyoreta ?

SUSAGNA Hi vaig pel sombrero. (Susagna obra la porta del quarto y fa un crit de sorpresa al veure Isidor que surt, y saluda militarment. Escusantse, amb por.)

ISIDOR Dispensi... jo... jo... sab... dispensi.

JUSTINA Es l'Isidor. (Fentli un signe.) Es el meu cosí.

SUSAGNA ¿ Dintre el meu quarto ?

ISIDOR Jo li diré : havia perdut el pompó y estich buscantlo per tot arreu.

SUSAGNA No t'amohinis, aquí'l tens. (Li dona.)

ISIDOR (Posantlo al ros.) Gracias, senyoreta, aixó m'estalvia una tanda de bolets del sargento.

- SUSAGNA Jo celebros que tú profressis admiració per mí.
- ISIDOR (Sorprés.) ¡Oh, sí! Dispensi, senyora.
- SUSAGNA Una dona sempre's mostra fácil a les aduacions, pero es necessari que mideixis la distancia que separa a nosaltres dos. (Isidor fa acció de midarla.) Ja t'ho explicarà la Justina.
- ISIDOR Sí, senyora.
- JUSTINA Ja li diré que no vingui mes, senyoreta.
- SUSAGNA Tú mateixa.
- JUSTINA (Vesten, ximple, mes que ximple.)
- ISIDOR ¡El pompó en te la culpa!
- JUSTINA Vesten (y esperam a la cuyna.) (Isidor saluda varias vegadas a Susagna, ella'l saluda amb una lleugera inclinació.)
- ISIDOR Passiobé, dispensi. (Isidor surt esquerra, según terme.)

ESCENA II

SUSAGNA y JUSTINA.

- SUSAGNA Aixó es una cosa que'm molesta, Justina.
- JUSTINA Es el meu cosí, senyoreta.
- SUSAGNA ¿Y l'artiller que vaig trovar l'altre día?
- JUSTINA ¿L'artiller?
- SUSAGNA Sí; que vosté tenia amagat al seu quarto.
- JUSTINA No era cap artiller, era un gastador.
- SUSAGNA Un altre cosí, segurament.
- JUSTINA Sí, senyoreta... cosí según...
- SUSAGNA Donchs digui que tota la guarnició de París es parenta de vosté.
- JUSTINA Tota no, senyora.
- SUSAGNA ¡Ah, Justina, Justina, vosté sí que ben aviat ha olvidat el seu pobre marit!
- JUSTINA Ja fa dos anys que's mort en Dupont.
- SUSAGNA (Suspirant.) Efectivament, are fa dos anys que varen marxar amb el meu pobre Valdoré, al Tonkin a fundar la sucursal dels nostres grans molins de Juvisy.

- JUSTINA Y a les costes de la Nova-Guinea un cicló va destruir l'embarcació.
- SUSAGNA Y amo y servidor moriren ofegats ; i val mes que no hi pensi, Deu meu !
- JUSTINA Naturalment, no tinch pas ganas de plorar-lo tota la vida.
- SUSAGNA (Reprentla.) ¡ Justina !
- JUSTINA Jo comprench que vosté sigui fidel a la memoria del seu marit, perque ell era un sant.
- SUSAGNA Era un model.
- JUSTINA Un marit perfecte.
- SUSAGNA Més que perfecte, perfectíssim.
- JUSTINA (Senyalant el buste.) No hi ha més que mirar-lo.
- SUSAGNA (Contemplantlo.) Maridet meu, sempre't recordaré, jo't guardo al saló, jo't tinch al quarto, jo't tinch per tot.
- JUSTINA Ja pòt estimarlo, de segur que may havia pegat a la senyoreta.
- SUSAGNA No faltaria més, ¿quin es l'home que pega a la seva esposa?
- JUSTINA En Dupont m'havia donat moltes bofetadas.
- SUSAGNA ¿Li pegava?
- JUSTINA De tant en tant : tres o quatre cops al dia.
- SUSAGNA No importa ; les viudes tenim debers sagrats a cumplir, Recordis qu'ell era fill d'uns païssos en que las donas es fican a la caixa amb el cadaver del seu marit.
- JUSTINA No voldria pas habitarhi, es un sacrifici molt gran aquet.
- SUSAGNA Es veritat, pero podria tenir el busto de'n Dupont al seu quarto.
- JUSTINA Costa molt car.
- SUSAGNA Donchs podria serli fidel, que no costa res.
- JUSTINA Ja ho sé ; pro hi ha moments que'm recordo qu'ell me pegaba y aleshores... aleshores jo també li pego.
- SUSAGNA ¡ Justina ! No parli aixís ; no vull sentir-

la ; vágisen a la cuyna, que la cuynera la necessita.

JUSTINA (Acció d'anarsen.) Molt be, senyoreta.

ESCENA III

SUSAGNA y TERESA ; després, DUBRISSARD.

TERESA (Amb una capsa de sombreros que donarà a Justina.)
¡ Justina !

JUSTINA ¿ Digui ?

TERESA Porti aquesta capsa al meu quarto.

JUSTINA Molt bé.

TERESA (Trayentse'l sombrero y donantlo a Justina, que surt per dreta.) Tingui'l sombrero.

SUSAGNA Per fi portas el sombrero, ¿ ja está acabat ?

TERESA He volgut esperar-lo.

SUSAGNA El teu marit ha fet preguntar si ja havías tornat.

TERESA ¡ Cóm !

SUSAGNA (Veyent entrar a Dubrissard.) Miratel.

TERESA ¿ Diu que'm demanavas ?

DUBRIS. Sí, estava impacient.

TERESA ¿ Per qué ?

DUBRIS. Per aixó. (L'abracsa.)

TERESA Aixís m'agrada, are'm toca a mí. (Ella l'abracsa amb coqueteria. Susagna fa un moviment d'impaciencia.)

SUSAGNA ¡ Ah !

TERESA ¿ Qué tens ?

SUSAGNA Res ; estich molt nerviosa.

DUBRIS. ¿ Alguna contrarietat ?

SUSAGNA No, una cosa rara, absurda, pero prefeixo dirla ; ja fa algún temps, que cada cop que veig abracsarvos, sento...

TERESA ¿ Te molesta ?

DUBRIS. ¿ Per qué vols que la molesti ?

SUSAGNA No es aixó, pero a la vista de las vostras expansions conyugals, del vostres petons, de las vostras caricias, me recordo de quan jo era casada, del ditxós passat que no tornarà mes. (Dirigintse al buste.) Veri-

tat, maridet meu, que nosaltres també ens abressavam amorosament? ¿T'en recordes?

DUBRIS. Escolti, Teresa : es necessari entrar en rahó, ell no pot pas ressucitá.

SUSAGNA ¿Y aixó qué vol dir?

DUBRIS. Y com que vosté ha jurat no tornarse a casar...

SUSAGNA Y encare ho juro y ho juraré sempre ; pero certs recorts s'olvidan mes facilment a cinquanta anys que a vintivuit.

TERESA Aixó es veritat.

DUBRIS. Tot es acostumarsi.

SUSAGNA Vosté parla aixís perque pot abressar a la seva Teresa del matí al vespre y del vespre al matí ; jo'l voldria veure al meu lloch. No exiteu els meus nervis, vos ho demano, no vos abresseu devant meu.

TERESA Jo me'n faig carrech, pobre Susagna.

SUSAGNA Quan està la taula ben parada, no es gayre humanitari el convidar a que la contempli un pobre que's mori de gana.

DUBRIS. ¿Donchs vosté te gana?

SUSAGNA Durant el día, aixís, aixís ; pero quan arriba la nit y em fico al quarto y el trovo buit amb tot y tenirhi el retrato de'n Valdoré arrán del meu llit, sento una mena de desfalliment y penso : ¡viuda y sola ! tú, qu'aixecant la punta del dit farías arriivar fins aquí de genollons a tot un exercit de pretendents.

DUBRIS. ¡Tira peixet ! Cinchcents mil franchs de dot, sense contar el grans molins de Juvisy.

SUSAGNA ¿No trobaria ningú desinteressat ? Es a dir, si encare no fa cinch minunts en tenia un aquí : un militar.

DUBRIS. ¿Un general?

SUSAGNA Pot arriivarhi.

DUBRIS. En fi, entesos, prou abressadas devant d'ella ; ens abressarem a solas y prou.

SUSAGNA No sigui ximplé ; no vol dir que se'n pri-

vin en absolut, aixó passarà. (Al buste.)
¡ Ah ! Váldoré, pero jo l'ha havia promés.
(Susagna surt.)

ESCENA IV

DUBRISSARD y TERESA ; després, LECOSSOIS.

TERESA Pobre Susagna, jo'm poso al seu lloch, es molt trist aixó.

DUBRIS. ¿Qué?

TERESA ¡ El ser viuda a vintivuit anys !

DUBRIS. ¿Donchs tú't tornarias a casar?

TERESA Jo may més, tonto.

DUBRIS. (Encenent un cigarret.) Ella no te cap motiu per tornarse a casar ; te una gran fortuna, viu amb nòsaltres ; li guardem totes les atencions, l'estimem, es més que la teva cosina, es la teva germana. Ella estima amb deliri la nostra nena ; es mes que la seva padrina, es la seva segona mare, ¿qué mes pot desitjar, veyam?

TERESA Qui sab, tal vegada vol tornarse a casar, la xicotá.

DUBRIS. ¿Que te n'ha parlat? (Amb molt interés.)

TERESA No, pero, ja ho has vist, de cop y volta la veig nerviosa y recordant al seu marit.

DUBRIS. Era una bellíssima persona.

TERESA ¿Per qué ho dius?

DUBRIS. Perque nó va tenir criatures.

TERESA ¡ Dubrissard !

DUBRIS. ¡ Ah, cap sense cervell ! Que no veus que si hagués tingut criatures, la nostre nena no seria l'heredera universal de Susagna.

TERESA Nosaltres ja som rics per dotar a la nostra filla.

DUBRIS. No sabs preveure res. ¿Y les altres criatures?

TERESA ¿Quinas?

DUBRIS. ¿Quinas? Y que't creus que jo he dit l'última paraula. Las que vindrán, dona, ¡ las que vindrán !

TERESA Donchs aixís no mes estimas els diners, tú.

DUBRIS. ¡Qué se m'n dona del quartos! Vaya deixemnos de discussions, abramsam are que no hi es ella.

TERESA No, vesten, deixem.

DUBRIS. ¡Qué dius! ¡Repeteixo!

TERESA (Tiránseli al coll.) No, ja t'estimo. (Lecossois entra.)

LECOS. ¡Oh! perdonin; ¿he estat inoportú?

DUBRIS. Ja havíam acabat. ¿Qué conta, Lecossois?

LECOS. Hi ha una senyora que desitja veurel.

DUBRIS. Dígalí que baixo.

LECOS. Diu que vol parlar aquí mateix. Sembla que's tracta d'un assumpte molt serio.

TERESA Aix's et deixo; me'n vaig amb la Sulsagna.

DUBRIS. (A Lecossois.) Donchs dígalí que pugí. (Lecossois surt esquerra.)

TERESA ¿Quí deurà ser aquesta senyora?

DUBRIS. No ho sé.

TERESA No li fassis gayres cumpliments.

DUBRIS. Esperat que ho veuràs.

TERESA (Senyalant esquerra.) Jo entro aquí y si sento la fressa d'algún petonet...

DUBRIS. ¡Tonta! (Teresa surt.)

LECOS. (Acompayant a Carme.) Passi, passi; es aquí. (Lecossois surt.)

ESCENA V

DUBRISSARD y CARME.

CARME ¿El senyor Dubrissard?

DUBRIS. Servidor, senyora.

CARME (Assentantse.) Jo vinch de part de don Carles Delpé. Aquí te una carta seva. (Entrega una carta a Dubrissard.)

DUBRIS. És un meu cosí. ¿Està bé?

CARME No ho sé, no'l conech; es per un dels seus amichs, en Bloch, que jo...

DUBRIS. No'l conech pas en Bloch.

- CARME. Es l'amich dels amichs, ¿m'entent?
- DUBRIS. (Llegint.) «Jo't recomano calurosament...»
- CARME. (Repetint.) Calurosament...
- DUBRIS. (Llegint.) «...a la senyoreta Carme.»
- CARME. Soch yo.
- DUBRIS. ¡Ah, es vosté!
- CARME. Marsellesa, sí, senyor.
- DUBRIS. Ja se li coneix que's de Marsella.
- CARME. ¿Que ho coneix amb la llengua?
- DUBRIS. (Amoscat.) Amb l'accent, sí.
- CARME. Jo li diré l'objecte de la meva visita. Es tracta d'una poca cosa. Cada mes jo faig el meu inventari y el fondos disponibles els coloco a casa el meu banquer.
- DUBRIS. Aixís ja te un banquer.
- CARME. Varis en tinch; may coloco els diners a casa del mateix.
- DUBRIS. ¿Y per qué?
- CARME. Molt sencill: si algú d'ells es declara en *quiebra* no ho perdo tot; sempre'm queda el capital dels altres.
- DUBRIS. Ben pensat.
- CARME. Es que vosté no s'ha fixat amb mí. Jo conech molt el negoci. ¡Visch del negoci!
- DUBRIS. ¿Quín negoci? ¿cóm el fa?
- CARME. ¡Oh! De moltes maneres.
- DUBRIS. Espliquis.
- CARME. (Donanli un copet a la cara.) ¡Ah, pillo... te...!
- DUBRIS. (Sorprés.) ¡Hola! (Aixó es contrabando.)
- CARME. Soch una gran modista; visch de les formas... dels vestits y de les meves... formas.
- DUBRIS. Y aixó dona, ¿veritat?
- CARME. Aquet mes porto al Banch quinse mil franchs y he escullit el de vosté. Tingui, conti. (Treu del moneder els bitllets, qu'estén sobre la tauleta.)
- DUBRIS. ¡Oh! Solament en un mes. (Admirat.)
- CARME. Quinse mil franchs.
- DUBRIS. (Comptant els bitllets.) La felicito; pero vos-

té diu que hi ha quinze mil franchs y jo'n hi trovo catorse no més.

CARME (Acostantse molt amable.) Naturalment, catorse y mil més que n'hi posará vosté faràn quinze que jo tindré a la seva Banca.

DUBRIS. ¡Jo! ¿Qué diu ara!

CARME (Acariciantlo molt.) Vosté, Dubrissard, mon éstimat Dubrissard, ¿oy que sí?

DUBRIS. Dispensi, pero no'm ve bé. ¡Mil franchs!

CARME (Prenent els bitllets.) Es la primera vegada qu'un home m'ho nega, dispensim.

DUBRIS. ¡Are m'esplico per qué cambia de banquer tant sovint vosté!

CARME De tots modos, amichs com sempre.

DUBRIS. Sí, sí, com si no hagués passat res. (Surt Carme. Entra Justina, amb una carta, que entrega a Dubrissard y s'entorna pera acompanyar a Carme.)

JUSTINA Una carta.

DUBRIS. Acompanyi a la senyora.

CARME Tan gust; passiobé.

DUBRIS. Als peus de vosté, disposi. Vaya una tranquil·litat. (Saludos, etc., etc.)

ESCENA VI

DUBRISSARD; després, SUSAGNA Y TERESA.

DUBRIS. (Llegint el sobre.) Grans molins de Juvisy. ¿Qué passarà de nou? (Al dirigir-se a esquerra, entran Susagna y Teresa.) Una carta per vosté, Susagna.

SUSAGNA (Prenentla.) Gracias; es de'n Pelletier, el meu associat.

TERESA Deu arribar aquet vespre.

DUBRIS. Precisament avuy que tindrem invitats.

SUSAGNA ¡Oh! (Al llegir.)

TERESA ¿Qué tens?

DUBRIS. ¿Malas noticias?

SUSAGNA (A Dubrissard.) Llegeixi. (A Teresa.) Diu que vol retirar-se del negoci.

TERESA Deu trobar-se cansat.

SUSAGNA No ho creguís. Lo que'l molesta es el tenir de tractar amb una dona; d'haverme de consultar; aixó'l molesta molt.

DUBRIS. (Posant la carta sobre la taula.) Qué vol ferhi, no pot pas impedirho. Si mal no recordo, els deu anys forsosos de l'associació acaban el trenta d'octubre.

SUSAGNA ¿Y després?

DUBRIS. Els grans molins de Juvisy seràn una societat anónima y tindrà vosté la meytat de les accions.

SUSAGNA El punt de vista material no m'interessa. Lo que jó sento es qu'aixís queda compromesa l'obra fundada per el meu pobre marit.

DUBRIS. ¿Per qué?

SUSAGNA Passarà amb altres mans. Ja'l nom de'n Valdoré no's veurà pels andens de las estacions, anuncianse, ni en la quarta plana dels diaris, y la prosperitat qu'ell havia donat al negoci minvarà notablement.

DUBRIS. No hi ha més remey que conformarse.

SUSAGNA Si jo disposés d'un home de confiança que volgués posarse al devant, per exemple vosté, Dubrissard.

DUBRIS. Naturalment, pero la meva Banca se'n ressentiría y l'un o l'altra dels negocis anirían malament.

SUSAGNA No tinch altre solució que buscar un home a proposit.

TERESA Un marit.

SUSAGNA Tens rahó, un marit.

DUBRIS. Aixó es impossible. (Rápít.)

SUSAGNA ¿Es impossible? He jurat fidelitat al difunt, pero la necessitat, la conveniencia... (Dirigitse al buste.) ¡Ah! Valdoré, aconsella a la teva Susagna.

TERESA La qüestió dels molins es interessant.

DUBRIS. Pero la fidelitat es un deute sagrat.

TERESA Que casi be ningú'l paga.

SUSAGNA És veritat. ¡Ah! escolteu: jó crech que trovarem el medi de conciliarho tot, la fidelitat y el negoci; vaig a pendre una determinació. (Al buste.) Me tornaré a casar.

- DUBRIS. ¿Cóm? (Escandalitzat.)
TERESA Jo me'n alegro.
DUBRIS. Per la mort de Deu, giri el buste d'esquena, que el seu pobre marit no s'enterrí d'aquesta blasfemia.
- SUSAGNA Aixó no es cap ofensa pera ell.
DUBRIS. ¿No diu que vol casarse?
SUSAGNA Sí.
DUBRIS. Donchs no ho entench.
SUSAGNA Tot pot arreglarse, es molt sencill. Jo'm casaré amb un home que...
- DUBRIS. Naturalment.
SUSAGNA Amb la condició precisa, absoluta, de que may pugui exigir de mí lo qu'un marit te dret d'exigir a la seva esposa; serà com un amich al meu costat. ¿Veu si es sencill?
- TERESA No siguis tonta.
DUBRIS. Es un absurde.
SUSAGNA ¿Absurde?
DUBRIS. Cap home del mon se casarà amb aquestes condicions.
SUSAGNA ¿Per qué no?
DUBRIS. (Agafant a Susagna per la ma y posantla devant d'un mirall.) ¿Per qué, diu? Vosté, en aquest mirall, digui, ¿qué hi veu?
- SUSAGNA Jo, la meva persona.
DUBRIS. Que es com si diguessim una dona hermosa, fina, esbelta, elegant; un plat d'aquells que diu ¡menjam!
- SUSAGNA No tant, no tant.
TERESA Es cert.
DUBRIS. ¿Y vosté creu qu'un home, sa, robust de cos y d'esperit que se li ofereix una dona apetitosa, aixis, diguentli miram, pero no'm toquis, es capàs d'aguantar vuit dies un suplici de Tantal d'aquesta naturalesa? ¡May de la vida!
- TERESA (Rihent.) ¡Ni que tingués vuitanta anys!
SUSAGNA Y escullir un vell fora una ridiculesa.
TERESA Es clar.

- SUSAGNA Pot trovarse un jove que tingui alguna amiga de compromís, o varias y...
- DUBRIS. Al casarse ellas l'abandonaràn, y després qui sab si vosté mateixa...
- SUSAGNA ¡ Ah, no, jo no, per mi continuaré sempre essent fidel al meu difunt espós !
- DUBRIS. Donchs aixís no'n trobarà cap.
- SUSAGNA Es que jo espero que vosté me'l buscarà entre las sevas relacions.
- DUBRIS. No pot ser.
- SUSAGNA Vosté m'ha de fer aquet petit servey.
- TERESA Tens obligació de ferli, si pots.
- SUSAGNA Esperis, tinch una idea. (Surt esquerra primer terme.)
- DUBRIS. Si s'ho ha posat al cap estem perduts.
- TERESA Es convenient que't sacrificuis; ella te rahó.
- DUBRIS. Aixó es un absurde. No tinguis cuydado que'n trovi cap de marit en aquestas condicions.
- SUSAGNA (Entra portant una fotografia a la ma y la coloca sobre la xemeneya.) Veurà qu'he pensat.
- DUBRIS. Es un retrato de vosté.
- SUSAGNA Aquí venen molts senyors que no'm coneixen. A vosté li es fácil de ferlos fixsar amb aquesta fotografia, y fent el desinterusat vosté els diu, es la padrina de la meva nena, vintivuit anys, te una gran fortuna, etc., etc.
- DUBRIS. Caséuvoshi, pero no la toqueu, no la mireu, perque vos picará'ls dits.
- SUSAGNA Aixó es. ¿ Oy que ho farà ?
- DUBRIS. Si tant s'hi empenya, entesos, pero vaja...
- TERESA Ja ha dit que sí.
- SUSAGNA Vosté es un ángel.
- LECOS. ¡ Oh !, dispensi. ¿ Que'ls he destorbat ?
(Entra Lecossois.)
- DUBRIS. No, no, passi, passi.
- LECOS. (Ella.)
- TERESA Nosaltres sortirem.
- LECOS. ¿ No seré jo que las faig sortir ?

SUSAGNA No, senyor Lecossois. (Susagna y Teresa surten esquerra primer terme.)

LECOS. (Seguint-la amb la mirada y apart.) (¡ Quina dona més espléndida ! Cada cop que la veig suo d'angunia.) (Li tira petons, mentres Dubrisard està d'esquena, pero aquet ho veu amb el mirall.)
Te y te.

ESCENA VII

DUBRISSARD y LECOSSOIS.

DUBRIS. ¿Qué li passa, Lecossois, vosté envía petons a las portas?

LECOS. ¡ A las portas ! ¡ ca, home !

DUBRIS. (Girantse rihent.) ¿ Donchs a qui, a la meva senyora?

LECOS. ¿ Vol callar?

DUBRIS. ¿ A la Susagna, donchs?

LECOS. (Dicihintse.) Ho confesso, a la viuda. Ja que m'ha descobert li haig de dir que sento per ella una passió irresistible.

DUBRIS. ¿ Que tal vegada somía casarshi?

LECOS. ¿ Qui soch jo per ella? Res, un ningú.

DUBRIS. No digui aixó. Vosté ocupa un lloch bastant alt : caixer de la meva Banca y amb capitals propis.

LECOS. De modo que trova possible... si jo gossés demanar a vosté que s'interésés per mí.

DUBRIS. No dich que no, perque vosté sería un marit excelent, reposat.

LECOS. ¿ Qué vol dir reposat?

DUBRIS. Entre homes podem parlar amb franquesa. Are nosaltres ja no som a l'edat de les passions. ¿ Qué es lo que demanaría a la seva senyora? La seva amistat, la companyia, res més, naturalment.

LECOS. Al contrari, yo li demanaría altres cosas que vosté's calla. Hi tindría dret.

DUBRIS. (Amb estranyesa.) ¡ Vagi al diable !

LECOS. Jo'm torno ximple per las donas. Sempre he tingut dugües o tres amigues pel cap

baix. Si em casés amb ella, amb lo que m'agradan les criaturas, ¡oh, sí, senyor Dubrissard, ja podíia contar amb mitja dotzena! Veurà, fassi vosté la demànda de matrimoni. Jo li estimaré molt.

DUBRIS. Ja'n parlarem; trovo que no farà per ella.

LECOS. Faré la demànda jo mateix, serà mes correcte.

DUBRIS. (Repensantse.) No, no, jo parlaré a la viuda.

LECOS. (Amb alegria.) ¡Oh, moltíssimas gracias! ¿Avuy mateix?

DUBRIS. Fora massa ràpit; es millor que la prepari primer.

LECOS. Es que si aixó triga gayre, jo no'm podré aguantar, li adverteixo.

DUBRIS. (Veyentse perdut.) Are hi penso... Vagi pel sombrero.

LECOS. ¿Per qué?

DUBRIS. Y prengui un cotxe, vagi a casa seva, arregli la maleta y fassis portar a l'estació y prengui billet per Marsella. Allí s'embarcarà pel Japó, ahont establirà una gran casa per la fabricació d'olis. Amb tres o quatre mesos ho tindrà llest.

LECOS. ¿Tres o quatre mesos?

DUBRIS. Es convenient que's prepari tot bé. Entri amb mí al despatx, que li donaré las primeras instruccions pera el viatge.

LECOS. Avans de marxar jo voldria...

DUBRIS. ¿Qué?

LECOS. Despedirme de... (Desilusionat.)

DUBRIS. De Susagna. ¡Ah, imprudent! Ella coneixeria que vosté la busca pels quartos; es convenient que jo li prepari el terreno.

LECOS. ¡Pero senyor Dubrissard!

DUBRIS. (Agafantlo per la ma y estirantlo.) Vingui, vingui. (¡Es qüestió d'embarcarlo promte!) (Desapareixen dreta primer terme.)

ESCENA VIII

— JUSTINA é ISIDOR ; després, DUBRISSARD.

- JUSTINA (Entra esquerra según terme. Fa senyal a Isidor, que la segueixi.) Segueixi per aquí.
- ISIDOR. ¿No hi són pas els amos? No mes faltaria que'm descobrissin.
- JUSTINA Calla, tú no mes tens de dir lo que t'he encarregat : «Jo no vinch per la Justina».
- ISIDOR Entesos, entesos. (Timbre esquerra.) Trucan d'allà.
- JUSTINA (Senyalant esquerra según terme.) Es la viuda Valdoré.
- ISIDOR ¿La senyora que tú has dit que yo estimo? (Timbre mes fort.)
- JUSTINA Està impacienta. (Dirigintse esquerra.) Vesten, cuyta.
- ISIDOR (Estrenyentli la ma.) Adeu, estrella, fins dilluns.
- JUSTINA ¡Deixam, no tinch temps ! (Surt esquerra primer terme.)
- ISIDOR (Sol, tirantli petons.) Te, reina ; te, *serpentina*.
- DUBRIS. (Entrant y veent lo que fa Isidor.) ¿Qué dimoni fa vosté aquí?
- ISIDOR (¡ El senyor !)
- DUBRIS. ¿Quí es vosté?
- ISIDOR ¿Jo quí soch? Donchs jo soch, ¿cóm li diré? soch un soldat ; pero no vinch pas per la criada, jo estich enamorat de la cosina del senyor, de Susagna.
- DUBRIS. Allavors vosté es...
- ISIDOR Sí, jo soch, jo... (Turbat.)
- DUBRIS. ¿Aquell que pot arribar a general? Vol ferme l'obsequi de sortir d'aquí a marxas dobles? Jo soch l'amo d'aquesta casa.
- ISIDOR (Espantat.) ¡ Oh ! ¡ quina planxa !
- DUBRIS. Y cuydado que may mes de la vida torni aquí.
- ISIDOR Dispensi, ja me'n vaig, no s'enfadi. (Surt drete, según terme.)

DUBRIS. ¡Un altre pretendent, y militar! No'm convenen per la Susagna aquestos que van armats tot lo día.

ESCENA IX

DUBRISSARD y CABASSOL.

DUBRIS. (Sorrés.) ¡Ah, diable! ¿D'ahont surts, Cabassol. (Cabassol vesteix pobrement, abrich tro- nat, sombrero, etc., etc.)

CABASSOL (Donantse les mans.) Bon día, Dubrissard.

DUBRIS. Vaya una sorpresa; casi be feya un si- gle que no't veyá.

CABASSOL Quatre anys de passo.

DUBRIS. ¿Qué, encara viatjas?

CABASSOL No, ¿per qué?

DUBRIS. Ho dich pel traje.

CABASSOL Que es una miqueta usat, ¿oy? (Trayense l'abrich.) Li faltan molts trossos.

DUBRIS. Vols dir que pateix gana.

CABASSOL Es l'última prenda del meu guardarrobas.

DUBRIS. ¿Y aixó?

CABASSOL No tinch una pesseta.

DUBRIS. ¿Estàs arruinat?

CABASSOL Ja fa temps que ni porto butxaques en lloch. Se'm varen fer dolentes y no m'he cuydat de ferme'n de novas.

DUBRIS. Pero si tú tenías quaranta mil franchs de renta. ¿Ahont han passat?

CABASSOL Han passat a las donas.

DUBRIS. Aixó es terrible.

CABASSOL Sí, noy, he fet a tots; las donas se m'ho han quedat tot.

DUBRIS. ¿Tot? Anem, home, al bon ballador sem- pre li recorda un punt.

CABASSOL (Amb molta pena.) ¡Ja no ballaré may més! La darrera qu'he tingut m'ha arruinat y m'ha acabat las forsas. Quin tempera- ment: era foch, era capassa de destarot- tar a un regiment de caballería.

DUBRIS. ¡Qué dius are!

CABASSOL Y lo més trist, que després d'haverme

agotat els diners y las forsas físicas m'ha abandonat.

DUBRIS. Es moneda corrent. ¿De manera qu'are las donas no't fan patir gayre?

CABASSOL Ni me las miro, no'm fan ni fret ni calor.

DUBRIS. Aixó passarà, ja tornaràs a ser com avans.

CABASSOL No ho creguis, he consultat els metjes mes eminents de París y tot rientse de la meva desgracia m'han dit, després d'examinarme, que podria entrar perfectament de criat banyista en qualsevol harem del Sultà.

DUBRIS. ¡Pobre Cabassol! ¿Es a dir que perpetuament, tota la vida, estàs condemnat a dejuni forsós?

CABASSOL Degut a les mevas calaveradas, sí. No t'ho figuras lo que es trist mirarte una dona, bonica, incitant, espléndida, els ulls té s'hi fonen, la boca se't torna aygua, pero tú... *naranjas*.

DUBRIS. (Aquest home'm convé.)

CABASSOL En fi, no parlem de la meva desgracia. Jo venia perque tinch necessitat de deu franchs.

DUBRIS. ¿Deu franchs?

CABASSOL Si no pots deu, donamen cinch; com que no te'ls podré tornar may, no't desdineris.

DUBRIS. (Indicantli la fotografia.) Escolta, ¿no t'has pas adonat d'aquesta fotografia? Es la cosina de Teresa, la padrina de la meva filla. Es soberbia, ¿no't sembla?

CABASSOL ¿La fotografia?

DUBRIS. No, la dona del retrato.

CABASSOL Vaja, home, no me'n parlis; ja'n poden ser de guapas, t'he dit que no'm fan ni fret ni calor; el meu termómetro passional sempre marca cero.

DUBRIS. No acabo de convencem.

CABASSOL Veuràs, deixam els cinch franchs; et pas-

so per cinch, com que tampoch tens de cobrarlos.

DUBRIS. ¿Qué'n faràs de cinch franchs, veyam?

CABASSOL En soparé cinch vegades.

DUBRIS. ¿En vols cinchcents mil?

CABASSOL (Molt sorprés.) ¿Cinchcents mil?

DUBRIS. ¿Y uns grans molins a Juvisy?

CABASSOL Aixó no es honrat, soch un amich teu y no tens dret a burlarte de la meva crisis de butxaca, del meu estat de miseria.

DUBRIS. Lo que jo't dich es cert, no me'm burlo.

CABASSOL ¡Donchs jo vindré boig! perque, ¿aixó es possible?

DUBRIS. ¿Vols casarte amb la fotografia? dich, amb la viuda Susagna Valdoré: vintivuyt anys, bon genit, honrada...

CABASSOL ¿Casarme? ¿No t'he dit que era impossible? Acabo d'esplicarte la meva falta de... condicions pera'l matrimoni.

DUBRIS. Aixó per ella no te cap'importancia, lo que ella busca en el matrimoni no es el marit precisament.

CABASSOL ¿Donchs qué busca?

DUBRIS. L'home amable, sencill, quiet, el company únicament.

CABASSOL L'amich, el company, res més que l'amich, aixís encare podria servirli.

DUBRIS. Aixó li fa falta: un marit honorari.

CABASSOL Sí que es raro.

DUBRIS. Gens ni mica: ella havia jurat mantindres fidel al seu espós. Es aquet. (Senyalant el buste.) Y com que te grans interessos en els molins de Juvisy, s'ha convenut que solament pot administrarho un home y aquet no pot ser altre que'l seu propi marit, com tú compendrás...

CABASSOL En aquet cas, jo aniria a la nata.

DUBRIS. Y pensa que t'ofereixo una ganga extraordinaria. La Susagna es honesta, honrada, incapassa de enganyar al marit.

CABASSOL Com jo soch incapàs d'enganyarla may.

DUBRIS. Já veus quin negocio. ¿Aceptes?

CABASSOL (Abrassantlo.) ¿Si accepto dius? Ja ho crech, home, si tú'm sãlvas la vida.

DUBRIS. Donchs avuy soparàs amb nosaltres ; jo faré la presentació, presentat tú... amb decència, correctament.

CABASSOL (Pel traje.) No tinch cap altre vestit.

DUBRIS. Vina al meu quarto, jo tinch un traje per estrenar...

CABASSOL Y camisa, botas... em falta tot, ja ho sabs.

DUBRIS. No't faltará res ; poch mes o menys som de la mateixa mida tú y jo.

CABASSOL Me sembla que somio. No s'havía vist may que demanassis cinch franchs a un amich y te'n oferís cinchcents mil, sense cap garantia.

DUBRIS. (Dirigintse a dreta primer terme.) Vina amb mí. (Timbre a dreta según terme.) Tocan el timbre, cuytem.

CABASSOL Com vulguis ; tú manas. (Surten dreta primer terme.)

ESCENA X

JUSTINA y ODETTE ; aviat, SUSAGNA y TERESA.

JUSTINA (Acompanyant a Odette.) Sí, son aquí las senyoras. Vaig a avisarlas. (Sortint esquerra.)

ODETTE (Mirant el rellotje.) Tres quart de set.

SUSAGNA (Entrant amb Teresa.) ¡Odette! ¿qué tal?

TERESA Odette, ¡ay, ay!

ODETTE Quina sorpresa, ¿veritat? (S'abrassan.)

SUSAGNA ¿Desde quán ets a París?

ODETTE Hem arrivat aquet matí.

TERESA ¿Amb el teu marit?

ODETTE Sí... ¿Qué no hebeu rebut carta seva?

TERESA }
SUSAGNA } No.

ODETTE }
} ¡Si s'haurà olvidat d'escriure! Y aixó que li he dit : recordat d'avisarlos qu'avuy anirem a sopar amb ells.

SUSAGNA ¿Aquesta nit?

TERESA Me'n alegro.

- ODETTE No tengu pas forasters, perque mira com vaig. (Indicanli que li toqui la cintura.)
- SUSAGNA ¡ Sense cotilla !
- TERESA ¿ Y' còm has sortit aixís ?
- ODETTE Oh, m'ha passat un cas estrany, me l'he deixada al cotxe disretament.
- SUSAGNA ¿ Al cotxe ?
- ODETTE Vinch de passejar una miqueta pel Bosch de Bòlonia, feya calor y me l'he treta.
- SUSAGNA (Amb intenció.) ¿ Un passeig amb cotxe ? Ay pobra del teu marit.
- TERESA Y pel Bosch ; ja'l planyo, pobre senyor.
- ODETTE Sobre tot no'm descubriu ; serà la darre-
ra vegada ; no hi tornaré més ; era un militar.

ESCENA XI

JUSTINA, RAMONA, SUSAGNA, TERESA, ODETTE ; aviat,
DUBRISARD y CHAPOTEL.

RAMONA Aquí'm tengu. (Justina entra acompanyant a Ramona.)

TERESA } Benvinguda. (S'abrassan.)

SUSAGNA }

RAMONA (A Odette.) ¿ He arribat a l'hora ?

SUSAGNA Ab tota exactitut. (A Ramona y Odette.) Tra-
yeu vos els sombreros. (Ho fan, ajudades per Justina, que'ls recull y se'n va.)

TERESA (A Ramona.) ¿ Y el teu marit ?

RAMONA Està de maniobres el pobre. Gracias a Deu que s'acaban.

DUBRIS. (Entra dreta primer terme.) ¡ Oh, als peus de
vostés, senyora Chapotel. Vosté també.
(Les senyores s'alsan, saludos, etc., etc.)

ODETTE Tant gust.

DUBRIS. No sabia que fos a París.

ODETTE El meu marit va olvidar-se d'escriure.

DUBRIS. ¿ Soparà amb nosaltres ?

ODETTE Amb molt gust.

DUBRIS. ¿ Y en Chapotel ?

ODETTE Deurà venir ; trovo estrany que no sigui
aquí.

DUBRIS. May arriba a l'hora en lloch aquell.

CHAPOTEL (Entra amb un paquet sote'l bras.) Amb permís, senyoras. (Saludos, estretes de ma.)

DUBRIS. Hola, Chapotel, ¿cóm està, amich meu?

CHAPOTEL Vos ha causat estranyesa la nostra arribada. Odette volia que os escrigués. Jo he volgut donarvos una sorpresa.

DUBRIS. Ben fet, y escolta, ¿qué't portas el plat y la forquilla per sopà amb nosaltres?

(Pel paquet que du Chapotel.)

CHAPOTEL No endevinarieu may qué hi porto aquí. ¡ Es una cotilla !

TOTS (Rient.) ¿Una cotilla?

CHAPOTEL Una cotilla de color de rosa amb adornos blanchs, mirinla, es preciosa. (Ha desplegat el paquet y l'ensenya.)

ODETTE (Apart a Susagna.) (Es la meva.)

SUSAGNA (¡ Oh !)

CHAPOTEL L'he trovada en un cotxe de lloguer que m'ha portat aquí.

DUBRIS. ¿Y per qué te l'has emportada?

CHAPOTEL Jo la volia donar al cotxero y no l'ha volguda ; li he dit que la portés a qualsevol punt de policia y m'ha dit que el seu caball estava cansat d'una llarga trotada pel Bosch de Bolonia, passejant una *cocotte* amb el seu fulano.

ODETTE ¡ Chapotel !

CHAPOTEL Aixó ho deya'l cotxero, jo no ho sé si era una *cocotte*. ¡ Potser era una dona casada !

SUSAGNA No pot ser, quin disbarat.

TERESA Y tal.

CHAPOTEL Ben mirat la cotilla no sembla de cap dona alegre.

SUSAGNA ¿Y cóm ho coneix vosté?

CHAPOTEL Perque la meva senyora las porta iguals.

ODETTE (Apart a Susagna.) ¡ Ay, si l'arriva a coneixa !

SUSAGNA Es que totes les cotillas s'assemblan.

TERESA Naturalment.

CHAPOTEL No pas totes : una cotilla de la meva senyora jo la coneixeria al mitj d'un milló.

SUSAGNA (Apart a Odette.) Te bon nas, ¿veritat?

CHAPOTEL ; Que't sembla Dubrissard, el pobre mar-
rit es creurà que la seva costella es a
l'iglesia o a casa la seva mare, y ja veus,
es passejava en cotxe y es treya la cotilla
y tot ! ; Y que ni ha de marits imbécils
en aquest París !

SUSAGNA (Per tot passa lo mateix.)

CHAPOTEL Aixó no passa a la meva ciutat ; allí jo
prench molts cotxes de lloguer, y may hi
he trovat una cotilla com aquesta. ; Déu
me'n reguart de viure a París !

DUBRIS: ¿Qué dius are, qué hi dirà la teva se-
nyora?

ODETTE Ja hi estich acostumada a sentirlo.

CHAPOTEL ; Oh ! no parlo per tú ; no faltaria més.

ODETTE Ja m'ho penso, ja.

SUSAGNA (Agafant la cotilla.) Ja la faré portar a la Co-
missaria. (D'amagat la dona a Odette.)

JUSTINA (Entrant y dirigintse a Dubrissard.) Hi ha un se-
nyor que...

DUBRIS. (Cabassol.) ¿No li ha pas donat targeta?

JUSTINA Li he demanat, però diu que no'n porta.

DUBRIS. (Per no tenir de res, ni te targetas.)

JUSTINA Ha escrit el seu nombre en aquet tros de
paper. (Donantli un paper.)

DUBRIS. (Llegint.) ; Ah, es en Cabassol !

SUSAGNA ¿Quí es en Cabassol?

DUBRIS. ¿Cóm? ¿Vosté no coneix en Cabassol, el
meu gran amich, el meu...

TERESA May n'havias parlat.

DUBRIS. ; N'han parlat be prou els diaris ! ¿Y tú
tampoch el coneixes? (A Chapotel.)

CHAPOTEL ¿Cabassol? no'l recordo. ¿Que's un adro-
guer?

DUBRIS. Ca, home, si es l'explorador mes atre-
vit del globo. (A Justina.) Dígalí que pas-
si. Ha publicat un sens fi de relacions de
viatge interessants, científiques, filosófi-
ques. (No sé qué'm pesco.) En fi, es co-
negut a n'el gran mon de París y de Lon-
dres com un dels primers aviadors, dich
exploradors. (Justina entra acompanyant a Cabas-

sol, que vesteix amb elegància.) Aquí està. ¡ Oh !
Cabassol. (Abrassantlo. Totes les senyoras s'aixecan amb curiositat, saludos, etc., etc.)

ESCENA XII

Els mateixos, CABASSOL y després JUSTINA.

CABASSOL ¿Qué tal, cóm estàs?

DUBRIS. ¿Y tú? ¡ Quina sorpresa! Jo'm creya qu'eras a la Xina.

CABASSOL (Estranyat.) ¿A la Xina?

DUBRIS. O al Polo Nort. (Fentli senyas.)

CABASSOL ¿Al Polo Nort?

DUBRIS. Vaig a presentarte el meu amich Cabassol, l'extraordinari explorador.

CABASSOL ¿Cóm? (Per un signe de Dubrissard.) ¡ Ah, sí!

DUBRIS. La meva senyora; la senyora Valdoré, la meva cosina; senyora Chapotel, senyora Bremont, senyor Chapotel. (Fent la presentació.)

CHAPOTEL (Donant la ma a Cabassol.) ¿Y donchs, cóm està?

CABASSOL Ja ho pot veure.

DUBRIS. (Senyalant una cadira prop de Susagna.) Sentat, seyem tots.

CABASSOL ¿No'ls molestaré pas?

DUBRIS. ¡ Al contrari!

SUSAGNA Tindrem un gust especial en llegir alguna de las sevas relacions de viatges.

CABASSOL ¿Las meas relacions de viatge?

SUSAGNA ¿En quina llibrería ho venen?

CABASSOL (Turbat.) En quina llibrería... a totes.

SUSAGNA En farem comprar desseguida.

DUBRIS. (Rápit.) Desgraciadament totes les edicions estàn agotades.

CABASSOL Es veritat, no s'en trovarían en lloch.

SUSAGNA Sí que ho sento.

DUBRIS. Tú soparàs amb nosaltres.

CABASSOL Gracias.

TERESA (Sortint.) Vaig a ferli posar cubert.

SUSAGNA ¿Que te alguna ocupació?

CABASSOL Havía de veurem amb el ministre de les

- Colonies, pero li telefonaré sospenent l'entrevista.
- SUSAGNA ¡Oh, quina alegríam dona!
- CHOPETEL Vosté, essent explorador, deu esser un cassador admirable? ¿Quáns lleons ha mort?
- CABASSOL Cap.
- CHAPOTEL ¿Y elefants?
- CABASSOL Alguns.
- CHAPOTEL Ja ho deya jo. Vosté a vuit passas treuria un ull a n'aquet busto.
- SUSAGNA S'en guardaria prou, pobre Félix.
- CHAPOTEL Perdoni.
- SUSAGNA Veurà, espliquins algún dels seus viatges. ¿Vosté es casat?
- CABASSOL ¿Volia que li espliqués el viatge de nuvis? Soch solter.
- DUBRIS. Pero't casaràs.
- CABASSOL No dich que no.
- CHAPOTEL Veyam, contins alguna aventura extraordinaria del Polo Nort.
- CABASSOL (Confós.) ¡Oh, no sé de qué tractar! Senyora, senyors, jo crech que l'Asia es una de les cinch parts del mon contanhi l'Europa y l'África. Es una part que...
- JUSTINA (Entrant.) Senyoreta, el sopar està servit.
- DUBRIS. Anem, ens ho esplucaràs a taula.
- CABASSOL (Oferint el bras a Susagna.) Si'm vol fer l'obsequi... Jo deya que l'Asia es una part integral de... (Moviment de sortida de tots plegats.)
- DUBRIS. ¡Ja està! D'aquí un mes, la benedicció.

TELÓ

FI DEL ACTE PRIMER

ACTE SEGON

Un gran saló, riquíssim, elegant. Al fons, "terrasse" que domina el mar. A la dreta, portes en primer y según terme. En primer terme, el quarto de Susagna, en según terme el quarto de Dubrissard y Teresa. Al fons, a la dreta, un armariet elegant ab una figura al cim que representa un cassador tocant el corn. A la esquerra, tres portas; a primer terme, el quarto de Cabassol; a según terme, sala-menjador, y a tercer terme, sala de billar. Buste de'n Valdoré sobre un pedestal.

ESCENA PRIMERA

DUBRISSARD, CHAPOTEL, TERESA, ODETTE, RAMONA, SUSAGNA; després, BERNARD; més tart, CABASSOL.

Al aixecarse el teló els personatges están repartits en petits grupos y en amigables conversas. El saló està espléndidament il·luminat. Acaban de pendre'l café.

CHAPOTEL ¿Y ahont son el nuvis?

DUBRÍS. És veritat, ¿ahont deuen ficarse?

CHAPOTEL Buscant pels reconets els trobariam, ¿no't sembla?

ODETTE ¡Segimón! (Reptanlo.)

CHAPOTEL Una vegada el capellà els ha fet dir si pare, son lliures d'amagarse fins desota al llit, si volen.

TERESA ¿Que s'hi va amagar vosté quan va casarse?

CHAPOTEL Jo vaig amagarme a sobre.

ODETTE ¡Segimón, vols callar!

CHAPOTEL Es que trigan massa aquets nuvis. S'han casat a mitj día, son las nou de la nit y encare... Jo, el día del meu casament, amb mitja horeta vaig estar cambiat de

- roba, al quarto vaig estarhi un quart. Entrà y sortir no més, depressa, depressa. ; Vols callar d'una vegada!
- ODETTE ; Vols callar d'una vegada!
- CHAPOTEL (A Dubrissard.) Are me'n recordo, tindriás de convidar al secretari del jutje, que ha legalisat la boda.
- DUBRIS. Estaba acordat no invitar a ningú, per aixó han vingut a casarse a Sant Denis, perque fos dintre la més estricta intimitat de la familia.
- CHAPOTEL Efectivament, no s'ha fet cap mena de publicitat: (Bernard ve cantant qualsavol canso- neta en boga. És un obrer electricista, porta a la ma les eynes del ofici y alguns fils eléctrichs.)
- RAMONA ; Quí es que canta?
- CHAPOTEL Es en Bernard; el millor electricista d'aquesta vila, l'he fet venir perque arreglés tots els timbres eléctrichs, com que en aquesta torre no hi vivia ningú.
- ODETTE ; Y en aquesta hora'l fas treballar?
- CHAPOTEL Ja deu estar llest; desde'l matí qu'està ocupat amb aixó dels fils.
- BERNARD (Entrant.) Bona nit tinguin.
- CHAPOTEL Sou l'electricista de'n Dubrissard. Ser- viulo bé; es un gran amich meu.
- BERNARD Estigui tranquil, que ja ho faig.
- DUBRIS. ; Ja estan arreglats els timbres de la to- rra? ; Tots sonan?
- BERNARD. Dintre cinch minuts, y cregui que'n que- darà content: tots marxán de primera.
- DUBRIS. Lo interessant es que sonin bé.
- BERNARD No passi ansia, senyor Dubrissard. Bona nit, senyors. (Mutis saludant.)
- DUBRIS. ; Quin tipo!
- CHAPOTEL Es un gran xicot. (Adonantse que entra Ca- bassol.) ; Ah! Aquí tenim el nuvi.
- CABASSOL ; Per últim, oy?
- CHAPOTEL ; Y la nuvia; ahont es la nuvia?
- CABASSOL No ho sé; jo crech que es al quarto. (Se- nyála a dreta primer terme.) Estará vestinse.
- CHAPOTEL (Donantli un copet a l'espatlla.) ; Y per qué no

l'ajudes desgraciat? El teu deber està allí, al quarto de la núvia.

ODETTE Calla, tú, pocasolta.

CHAPOTEL (Per Odette.) Pregunti a la meva senyora qui és que li treya la cotilla el día del casament.

ODETTE ¡Em farás posar nerviosa! (Anantsen amb Teresa cap a la terrassa, seguida de Chapotel.)

CHAPOTEL No tinguis por, no li explicaré tot alló d'aquella nit.

DUBRIS. (A Cabassol.) ¿Y donchs, qué tal, estàs content?

CABASSOL Content com unas Pasquas. Tinch una senyora agradable, serà una bona amiga que durant el día'm distreurà amb la seva amabilitat y finesa de tracte, y durant la nit... ja serà un altre cosa: aquí el meu quarto, allà el d'ella, y entre'ls dos, aquesta sala inmensa. De tots modos paciència, aixís es la vida, quan no n'hi ha...

DUBRIS. Ella't trova molt elegant y molt simpàtic.

CABASSOL Faig tot lo que puch perque m'hi trovi: petites caricias, amigables copets a les galtes, y sobre tot, molta atenció y cuydado amb el negoci dels molins. He resultat un administrador perfecte, de primer ordre, de modo que soch felis y aixó ho dech a la teva bondat, amich Dubrisard. ¡May més de la vida podré pagarte lo que tú has fet per m'!

DUBRIS. (Veyent entrar a Susagna.) No parlem d'aixó, are, silenci.

CABASSOL (A Susagna.) Estimada Susagna, la meva felicitació. (Mirantsela.)

SUSAGNA ¿A propòsit de qué?

CABASSOL Aquest vestit es hérmosíssim.

SUSAGNA No dius lo que sents.

CABASSOL La veritat, estàs divina. (Fentli un petó a la ma.)

DUBRIS. No siguis ximpla.

CHAPÓTEL ¿Qui sab si per esperar l' hora del te donavem un torn per la platja?

DUBRIS. Amb molt gust.

SUSAGNA Estich una mica cansada.

CABASSOL Aixís aneuhi sols. (Chapotel y Dubrissard anansan.)

SUSAGNA ¿Y tú qué no hi vas?

CABASSOL Si tú et quedas, jo'm quedo.

SUSAGNA No ho permeto. Jo vull la meva llibertat, y es natural que tú disfrutis de la teva; al fi y al cap es el tracte que tenim.

CABASSOL ¿Ho dius de serio?

SUSAGNA Naturalment.

CABASSOL Donchs obeeixo. Fins després. (S'en va amb Dubrissard y Chapotel.)

TERESA (Acostantse a Susagna.) ¿Y tú no vens amb nosaltres?

SUSAGNA No, estich fatigada, y després, a tú ja ho puch dir: aixó ha sigut un casament negatiu, me trovo estranya, y naturalment, recordo are la meva primera nit de nuvis, y encare que no vulgui estableixo comparacions amb la segona que m'espera.

TERESA Serà culpa teva si no la passas igual que la primera.

SUSAGNA No diguis tonteries. ¿Per ventura no't recordes amb les condicions que m'he tornat a casar? Jo continuaré sempre fidel al meu primer marit. (Senyalant el buste.)

TERESA Es mort y no li faries cap mal si li trencavas el jurament. ¡Em prometem moltes de cosas las donas!

SUSAGNA ¡Qui sab! Precisament me sembla que avuy la seva fisonomia s'ha posat mes severa que de costum.

TERESA (Rient.) Lo que's jo a n'el teu lloch...

SUSAGNA Cóm vols que l'enganyi, pobre Valdoré, si era un home que m'havía donat tots el gustos, que no'm deixava sola de nit, no més els dissaptes; que may va donar-

me un disgust. ¡Sería una infame si jo l'enganyes!

TERESA Veig qu'exageras una miqueta.

SUSAGNA T'estimaré que no insisteixis, t'ho prego. (Durant aquest temps tots els personatges han anat desfilant.)

CHAPOTEL (Entrant de nou.) Senyora de Dubrissard, ¿y vosté que no ve?

TERESA (Anantsen. Abrassa a Susagna.) Sí, ja vinch; tornarem aviat.

CHAPOTEL Els altres ja son endavant. (Mutis Teresa y Chapotel.)

ESCENA II

SUSAGNA y JUSTINA; després, CARME.

SUSAGNA (Sola dirigintse al buste.) No tinguis por, Félix, el teu successor es un home amable, simpàtic, elegant, pero no tinguis cuydado, no t'enganyaré.

JUSTINA (Entrant.) ¡Senyoreta! (Amb una targeta.)

SUSAGNA ¿Qué vols?

JUSTINA Una senyora demana per vosté. Aquí te la seva targeta.

SUSAGNA (Llegint.) «La comtesa Carme de Espalio».

JUSTINA Es la propietaria del xalet.

SUSAGNA Fàssila entrar. ¿Qué deurà volguer en aquesta hora? (Justina surt y torna acompanyant a Carme.)

CARME (Saludant.) ¡Senyora!

SUSAGNA ¡Senyora la comtesa!

CARME No, Carme únicament; entre nosaltres es lo mateix. Dispensi que hagi vingut a molestarla a n'aquesta hora, pero un telegrama que he rebut de París m'obliga a marxar demà al matí.

SUSAGNA Està dispensada. ¿Qué se li ofereix?

CARME Venia a dirli qu'encare no hem firmat el contracte del lloguer de la torre.

SUSAGNA Efectivament.

CARME Y aixó ha fet que tingués l'honor de ferli aquesta visita. Jo habito el xalet vehí y

- espero que a la meva tornada tindrè'l gust de véurela a casa meva.
- SUSAGNA El gust serà meu.
- CARME (Donantli un paper.) Aquí te'l contracte per duplicat.
- SUSAGNA Es que'l lloguer es en nom del meu marit, el senyor Cabassol.
- CARME ¿Y are no es aquí?
- SUSAGNA Acaba de sortir.
- CARME No importa, ja firmaré y el deixaré per que ell firmi després.
- SUSAGNA Li faré portar demà al matí a casa seva.
- CARME Com vosté vulgui. Entre nosaltres no'ns podem enganyar. (Trayentse els guants pera firmar.)
- SUSAGNA (Donantli finter y ploma.) Aquí te per escriure.
- CARME Gracias. ¿Vosté s'en ha enterat?
- SUSAGNA Sí, sí; ja l'he llegit. (Mentres Carme firma, Susagna se fixa en el brassalet amb medalló que Carme porta al bras.) (Sí que's particular aixó.)
- CARME (Descobrint la mirada de Susagna.) ¿Li agrada aquet brassalet?
- SUSAGNA Sí, me'l mirava...
- CARME No es pas de moda, y el medalló no m'ha agrada, pero las perlas son bonicas. No tenia gayre gust el que me'l va regalar.
- SUSAGNA Aquesta miniatura'm sembla...
- CARME (Ensenyantli el medalló.) ¿Es per aquest retrato que porto'l brassalet?
- SUSAGNA (Apart, examinantlo.) (Si jo diria que es en Valdoré.)
- CARME Es el retrato del meu marit; es mort fa dos anys. ¡Pobre Félix! (Li fa un petó.)
- SUSAGNA ¿Vosté diu qu'aquet era el seu marit?
- CARME Sí, senyora; ¿per qué?
- SUSAGNA Dispensi, pero se semblan amb el meu primer marit com dugues gotes d'aygua. ¡Pobre Valdoré! Si es exactament igual.
- CARME ¡Félix Valdoré! Es aquet, el mateix.
- SUSAGNA ¡Qué diu ara! ¿Era el seu marit?
- CARME Entre nosaltres ja podem dirho: era el meu amant.

- SUSAGNA ; El vostre amant ! (Cridant.)
CARME Tota la vida el recordaré : a n'ell dech la meva posició. Jo era una modisteta, va conquistarme... va seguirme pel carrer. va pararme'l peu y... vaig caure.
- SUSAGNA ¿Ahont va caure?
CARME En els seus brassos, y vaig aixecarme amb el monedero plé completament. Vint mil y pico de franchs cada mes.
- SUSAGNA ¿Aixó és veritat?
CARME Ultimament no m'amohinava gayre ; no més venia la nit dels dissaptes, de nou a dotze, y prou. Ja veu si tinch d'estimar-lo ; m'ha fet rica, pobre Valdoré.
- SUSAGNA ; Els dissaptes ! ; Es cert, sortia els dissaptes !
CARME Veig que vosté el coneixia. No podia venir gayre sovint a veure'm, perque la seva senyora era una pantera que si ho hagués descobert se l'hauria menjat a mossegadas.
- SUSAGNA (¡ Miserable !)
CARME Era molt carinyós en Félix ; els petons me'ls feya per dotzenas ; jo l'abrassaba fort, naturalment. Deya que la seva senyora no en sabia d'abrassarlo. ¡ Oh, era un tranquil, pobre Félix !... Y molt esplendit, aixó sí, molt.
- SUSAGNA ; Vint mil franchs cada mes !
CARME Sense comptar els regalos. Aquest brasalet va donarme'l pel meu sant. ¡ Ay ! Tal vegada la molesto ; pero com que m'han dit que vosté era viuda, y jo també soch una especie de viudeta, he pensat que aquestos enrahonaments ens fozran agradables. (Anantse'n y saludant.) ¿ Senyora ? (La mà.)
- SUSAGNA (Refusantli la mà.) Senyora...
CARME Tinch el gust de saludarla. ¡ Ay, ay !... ; Sembla que posi mala cara ! (Sortint.)

ESCENA III

SUSAGNA; desseguit JUSTINA.

SUSAGNA (Amb rabia al buste.) ¡ Ah, poca vergonya!...
¡ Farsant!... ¡ Infame, més que infame!
¡ Aixís m'enganyavas amb la teva capa
de bonhome, aixís mantenías una qual-
sevol amb vint mil franchs cada mes!
¡ Y jo, esposa ignocenta, crédula, honra-
da, lluny de pensar que fossis un crimi-
nal, m'entretenía adorant el teu buste,
de dia y de nit! ¡ Pero espera la meva
venjansa! (Toca el timbre.) ¡ Imbécil! ¡ Per
tú resignarme a viudetat perpétua, a so-
frir aquest horrorós suplici de Tàntal,
imposant una condició ridícula al meu
marit, que val cent vegadas més que tú!
¡ Jo l'estimo, ¿ho sents?, jo l'estimo!
¡ Sí, estich enamorada y vull celebrar
amb ell la meva venjansa! ¡ Ara ho veu-
ràs, pallasso, poca-solta, infame!

JUSTINA ¿Senyora?

SUSAGNA Justina, emportissen aquest trasto. (Se-
nyalant el buste.)

JUSTINA ¿Com? ¿Al seu marit?

SUSAGNA Sí, freguil, portil allà hont vulguí; a las
golfas, al quarto dels mals endressos, a
cal drapayré. ¡ No vull veure'l may més
de la vida! (Furiosa.)

JUSTINA (Acció d'agafar el buste.) Si vosté ho mania...

SUSAGNA Y en el seu lloch hi posaràs l'estatueta
que tinch al meu quarto.

JUSTINA ¿L'arlequí?

SUSAGNA És lo que's mereix. (Amb el puny clos.) ¡ Ah,
miserable, me la pagaràs! (Mutis Susagna.)

ESCENA IV

JUSTINA, ISIDOR, BERNARD, DUBRISSARD y CABÁSSOL.

JUSTINA (Dirigintse al buste.) ¿Que li has fet al-
guna? Me sembla que la senyoreta fa-

rà la nit de nuvis. ; Y aixó que deya que no !

ISIDOR (Amb una petita maleta.) ¿No hi son pas els senyors?

JUSTINA (Crit.) ; Isidor !

ISIDOR ; Rateta meva ! (Abrassantla.)

JUSTINA ¿Tú has vingut a la torre? ¿Tú a Sant Denis?

ISIDOR He lograt dos días de permís ; mira l'equipatje. (Per la maleta.) Y com que'm moría de ganas d'abrassarte... he pensat de no morir-me sense ferho. (La torna a abraçar.)

JUSTINA Ja cal que vigilis, perque si et veuen estem perduts.

ISIDOR No t'espantis, ja sé la consigna. Si em troban diré que vinch per la cosina del senyor, que sóch el seu fulano.

JUSTINA ; Ah, no ! Ara ja no hi ha lloch de dir aixó.

ISIDOR ¿Donchs qué pot passar? Que passi per la porta no vindrà d'aquí. ; M'han tirat escala avall tantas vegadas !... (Se sent fressa cap al fons.)

BERNARD Amb sis metros n'hi haurà prou. (Desde la porta.)

JUSTINA Sento algú.

ISIDOR ; Ja hi som !

JUSTINA (Mirant al fons.) ; Es l'amo ! ; Fugim corrents ! (No sabent ahont ficarse y amb l'atolondrament entran tots dos al quarto de Susagna. Bernard y Dybrissard entran pel fons.)

DUBRIS. ¿Donchs l'hi sembla que anirà conforme?

BERNARD Dormi tranquil, tot està be. ; Ara que hi penso ; no hi dormiria pas de tranquil vosté ! (Rient.) Ara me'n anava descuydant-me lo millor : tinch de tallar un fil d'aquesta figura. (Indicant el cassador.)

DUBRIS. ; Ay, ay ! ¿Per qué?

BERNARD Oh, ja veurà, es un truch molt graciós

aixó. ¿Que hi dorm algú en aquesta habitació? (Senyala la de Susagna.)

DUBRIS. La meva cosina, la senyora Cabassol.
BERNARD ¿La que s'ha casat aquest matí? ¡Si que l'hauríam feta bona si me'n descuydo! (Rient.)

DUBRIS. Vejam, espliqui's.

BERNARD ¿Veu aquest objecte d'art? (El cassador.)

DUBRIS. Sí. ¿Aquest?

BERNARD ¿Aquest cassador amb el corn?

DUBRIS. ¿Y qué vol dir?

BERNARD Donchs bé; si jo no tallo ara el fil eléctrich que hi ha aquí darrera, vostés no haurían pogut dormir gens des del mateix instant que la seva cosina y el seu marit s'haguessin ficat al llit.

DUBRIS. No ho acabo d'entendre.

BERNARD Li explicaré. El propietari d'aquest chalet durant l'istiu passat, era un home gelós, y com que no dormía en el quarto de la seva senyora, sempre tenia por qu'ella li fregís durant la nit.

DUBRIS. Es natural, si era gelós.

BERNARD Y va encarregar-me la instalació d'una maquineta fonográfica darrera del cassador, que comunica per medi d'un fil eléctrich al somnier del llit.

DUBRIS. Ja ho entench.

BERNARD Donchs be. Si una persona sola es fica al llit, com que'l pes es petit no hi ha contacte; pero si se hi fican dugas personas, y a llevoras el pes aumenta, s'estableix el contacte y el fonograf funciona tant com ells... están al llit.

DUBRIS. ¡Y el cassador vinga tocar!

BERNARD Aixó mateix. Establert el contacte, s'encen la bombeta eléctrica d'aquesta figura, y el fonograf comensa cantant la Marsellesa. (Bernard la canta.) ¡Ja veu quina serenata hauria tingut tota la nit! (En aquest moment s'encen la bombeta y el fonograf toca la Marsellesa.)

- DUBRIS. ¡La Marsellesa! (Sorprés.)
BERNARD Lo que li deya. ¿Veu? hi ha contacte.
DUBRIS. ¡Pero si al quarto no hi ha ningú!
BERNARD ¿Vol dir que no? ¿N'està ben segur?
DUBRIS. Jo li prometo que al llit de la Susagna no hi ha ningú. (Corra a trucar a la porta del quarto, però no s'obra.)
BERNARD ¡Es impossible, aixó no falla! (Justina surt del quarto.)
DUBRIS. ¡Justina!
BERNARD ¿Ho veu, home, com hi havia contacte?
DUBRIS. ¿Qué hi feya vosté a aquest quarto?
JUSTINA (Espantada.) L'estaba arreglant...
DUBRIS. ¿Sobre el llit? ¿Aixís respecta la memoria del seu espós, ofegat en el naufragi del «Valdoré?» ¡Pobre Dupont, si ressucitava!
JUSTINA ¡Perdonin!
DUBRIS. ¿Ab qui s'hi estava al quarto?
JUSTINA És l'Isidor que té la culpa de tot.
ISIDOR (Sortint del quarto.) ¡Bona nit tinguin!
DUBRIS. ¿Y d'ahont surt aquest?
JUSTINA És el meu cosí, senyoret.
BERNARD Aixó dels cosins es una malaltía.
DUBRIS. (Furiós a Isidor.) ¡Surti de casa tot desseguida, vosté!
ISIDOR ¡Ja ho deya jo que'm tornarien a tirar escala avall!
JUSTINA (Apart a Isidor.) ¿Com ha pogut sapiguer qu'eram al llit?
ISIDOR (Anantsen.) Pel forat de la clau, dona. (Mutis Justina e Isidor.)
BERNARD ¿Ha vist, senyor Dubrissard? Ara trauré la comunicació; es qüestió d'un moment.
DUBRIS. No, no, deixila com està; no hi fa res.
BERNARD ¡Miri's que aquesta nit sentirà Marsellesa cada vegada que hi haurà contacte!...
DUBRIS. No durará gayré.
BERNARD ¿La música? Més que el *Parsifal*, y el *Parsifal* es pitjor que una nit de núvis, te una introducció molt llarga.

- DUBRIS. No hi fa rés, ens taparem las orelles.
BERNARD Vosté dirà. Passiobé, senyor Dubris-sard. (Mutis pel fons.)
DUBRIS. Aquest contacte si que'm té sense cuy-dado; no hi ha perill, afortunadament, que logri establirse.
CABASSOL (Entrant.) Escolta, ahont és la Susagna?
DUBRIS. No ho sé, en el seu quarto, segurament. (Fa mutis.)

ESCENA V

CABASSOL. Després AMILCAR, que porta varis paquets.

- CABASSOL No val la pena de molestarla, ja la tro-baré jo aquesta manteleta; la Teresa m'ha dit que seria per aquí al saló. (Bus-cantla.) ¡No la veig enlloch! (Adonantse que entra Amilcar.) Digui, ¿qué se li ofería?
AMILCAR Vosté sens dubte és algun amich seu.
CABASSOL No tinch l'honor de coneixe'l.
AMILCAR ¡Amilcar!... Si no en coneix d'altra... ¡Amilcar!
CABASSOL Amilcar, pare d'Anibal, general cartagi-nés; una cosa aixís, ¿veritat?
AMILCAR No fassi bromas. Vull dir que tot sovint deu parlar de mí la comtesa.
CABASSOL ¿Quina comtesa?
AMILCAR La comtesa de Espalie. ¿Vosté viu a ca-sa seva y no la coneix?
CABASSOL ¡Ah, sí! Vosté s'equivoca. Ella viu al costat, al xalet vehí.
AMILCAR Donchs miri, és tot igual: els mobles y tot lo demés de la casa és identich.
CABASSOL Com qu'ella és la propietaria dels dos... Nosaltres li hem llogat aquest.
AMILCAR ¡Ara m'esplico la semblansa! Tots dos son d'ella, inclús els mobles. Perdoni que l'hagi destorbat en aquesta hora.
CABASSOL Al contrari; vosté que tardarà més en veurer a la comtesa.
AMILCAR Es veritat; estich impacient. ¡Es molt bonica, es una gran dona, es espléndida!

CABASSOL Encara no he tingut el gust de conei-xela

AMILCAR Per culpa d'ella m'hi deixat de conquerir donas casadas. Després de lo que va passar-me fa un mes amb la dona de un meu amich, que no'm cuydo de cap. ; Calculi que va descuydarse la cotilla al cotxe y el seu marit li va recullir! En fi, dispensi'm. (Saludant surt, descuydantse els paquets que havia posat sobre una cadira.)

ESCENA VI

CABASSOL y SUSAGNA.

CABASSOL (Veyent que falta el buste.) ; Aquesta sí que es bona! (A Susagna que entra.) ; Que s'ha escapat el buste den Valdoré?

SUSAGNA Jo l'he fet dur al quarto de las ratas.

CABASSOL ; Qué dius ara!

SUSAGNA D'alguna manera havia de treure't l'enemich del teu devant.

CABASSOL No'm feya cap nosa, Susagna.

SUSAGNA Sigas franch, jo'm poso al teu lloch; no podia serte gayre agradable. (Susagna s'assenta y senyala a ell que ho fassi. Cabassol ho fa.)

CABASSOL T'asseguero que m'era indiferent en absolut.

SUSAGNA Veig que no parlas ab sinceritat. Ets molt delicat, ets molt prudent, no és d'avuy que ho conech. Densà que'ns varem prometre que t'has portat amb mí amb una correcció extremada y perfecta. Es natural que entre promesos s'estrableixin certas llibertats ignocents, y que de nuvis ja's compren que's permetin totes. Donchs tú, desde que ens hem casat, ni un petonet, ni una estreta de mà, ni la més petita abrassada, res, absolutament cap demostració carinyosa per mí. ; Oh, ets massa prudent, Cabassol!

CABASSOL Estava convingut aixís, Susagna. (Apu-rat.)

- SUSAGNA Es lo mateix ; la major part trencarían la consigna.
- CABASSOL Jo soch formal. (No sab que contestar.)
- SUSAGNA Efectivament ; després de tot, no dech inspirarte gran interés, no dech apareixer als teus ulls prou agradable.
- CABASSOL No parlis aixís.
- SUSAGNA No dech esser la muller que necessitas. (Amb molt carinyo.) No'm trobas una dona prou apetitosa.
- CABASSOL ¡Oh, molt al revés ! ¡ Jo't trobo deliciósíssima !
- SUSAGNA Aixís, donchs, seràs un bon marit.
- CABASSOL No sé lo que tú entens per un bon marit.
- SUSAGNA Potser la definició sigui una mica delicada, atrevida...
- CABASSOL Hi han moltes donas que lo que més estiman del marit es la companyia, l'amistat...
- SUSAGNA Evidenment ; el caracter, la serietat son una gran cosa, pero no n'hi ha prou pera esser un bon marit, manca lo demés... lo altra...
- CABASSOL ¿Y qué és lo demés? Aixó no estava dintre el programa. Ens hem casat amb condicions ben diferents dels demés. (Molt apurat.)
- SUSAGNA Pero tú mateix haurás de suposar que aquestas condicions no podían durar, son absurdas.
- CABASSOL No pas del tot. El recort sagrat del primer marit... no te rés d'absurde.
- SUSAGNA ¡Deixa'l que descansi tranquil, no te'n preocupis d'aquell imbécil !
- CABASSOL ¡Cóm !... (Estupefacte.)
- SUSAGNA (Agafantli la mà amb carinyo.) Escolta, Cabassol : ¿Aquesta nit acatarem la cláusula restrictiva? ¿Dormirém en quarto separat? ¡Parla ! ¡Digas, amor meu !
- CABASSOL (Tremolant.) ¿Trencar el tracte?... ¿Desfer tot lo pactat avans del casament?...
- SUSAGNA Està en la nostra mà. Si aquesta nit dor-

mim junts, ningú pot dirnos rés. Som lliures completament.

CABASSOL (Amb desespero.) ¡Ay mare de Deu!... ¡Jo sí que estich fresch!... ¿Y cóm m'arre-glo?

SUSAGNA ¿Qué't passa?

CABASSOL Rés, es l'emoció... la... la... sorpresa. ¡May hauría cregut que trenquessis la fidelitat jurada al teu primer espós!

SUSAGNA Precisament deu agradarte. ¡Ah pillo, si aixó és lo que tú volías, si de ganas te'n morts!... ¿No contestas?...

CABASSOL Hi han alegrías que matan, Susagna.

SUSAGNA (S'acosta a ell, se li assenta a sobre y fa tot lo que diu.) ¡Ah, maridet meu; l'alegría no't deixa parlar, ho conech! ¡Jo'm trobo com tú, soch felissa! Després de dos anys que soch viuda, he anat arreconant un verdader tresor de tendresas amorosas que aquesta nit jo t'entregaré amb passió folla y ardorosa. ¡Dos anys viuda, y a la meva edat, calcula, Cabassol! No pots imaginarte las sensacions deliciosas que experimento; la teva mà que estreny la meva; el teu bigotí que acaricia els meus cabells, el teu llavi que s'acosta als meus llavis... ¡Oh, seré ditxosa, infinitament ditxosa! (Durant tota l'escena Cabassol estarà indecís, sense energia, que li falta per correspondre a las demostracions carinyosas d'ella.)

ESCENA VII

Els mateixos, TERESA, DUBRISSARD, CHAPOTEL, ODETTE y RAMONA.

DUBRIS. Apa, veniu a veure els fochs artificials.

TERESA A dos quarts de deu comensan.

CHAPOTEL Diu que seràn magnífichs.

DUBRIS. De la glorieta del jardí els veurem perfectament. Anemhi tots.

CHAPOTEL La núvia vindrà amb mí. (Prenent del

bras a Susagna. A Cabassol. Després ja li tornaré, perdi cuydado.

SUSAGNA ¿Que no vens, Cabassol?

CABASSOL Naturalment. (¡ Ah! Tant debó que'ls fochs artificials duressin tota la nit: (Susagna surt amb Chapotel, Dubrissard amb Odette y Ramona, y al anar a sortir Cabassol, Teresa el reté amigablement.)

ESCENA VIII

CABASSOL y TERESA; després, SUSAGNA.

TERESA Escolti: ¿cóm está vosté amb la Susagna; la cosa deu anar pujant?

CABASSOL (Gens ni mica, com mes va mes baixa.)

TERESA Vull ferli una confidencia.

CABASSOL Digui.

TERESA El recort del primer marit va convertint-se en fum.

CABASSOL ¿Vol dir? Prou que ho sospito. (Sempre demostrant la contrarietat que li ocasiona aixó.)

TERESA N'estich segura. S'evapora de mica en mica, casi be no'n queda rés, y la prova més convincent es que'l buste ya no es aquí.

CABASSOL Es al quarto de las ratas.

TERESA Ho veu, aixó es un síntoma, ella resistirà encare a deixarse estimar per vosté, pero si vosté treballa fi, aquesta mateixa nit trencará el jurament, li prometo.

CABASSOL Ja m'ho figuro, ja. (Pensatiu y amohinat.)

TERESA Díguili amb tot el carinyo de passió qu's deixi de recorts tontos, que un marit com vosté no pot resistir la *contemplació pacífica* d'una dona com ella, guapa, incitant y jove; tiresili als brassos, ómplila de petonts y cregui que serà seva la victoria. Tingui valor, molt valor.

CABASSOL Si no es el valor que'm falta; lo que'm falta, ¡ ah!, lo que'm falta... no ho venen a cal adroguer, senyora.

SUSAGNA (Entrant.) ¿Qué feu aquí? ¿Que no veniu a veure els focs artificials?

TERESA S'estima més estar sol amb tú, ¿veritat que sí? Jo vos deixo. ¡ Per fi estareu sols !
(Teresa surt, després d'haver fet varis signes a Cabassol perque's decideixi a abraçar a Susana.)

SUSAGNA Jo també estich impacienta ; aquestos invitats son molt simpátichs, pero ja voldria que fossin fora, que'ns deixessin sols. ¿Veritat que sí, Cabassol?

CABASSOL No es que sigui tart encare. (Amb pena.)

SUSAGNA Casi be son las deu.

CABASSOL ¿No més las deu? (¡ Quin suplici !)

SUSAGNA Pren paciència, no tardarem gayre a estar solets. (Senyalant els dos quartos.) Jo que m'havía preocupat tant de fer arreglar dos quartos. ¡ Que ho era de tonta ! Are no més en farem servir un. Anem a veurel, encare no l'has vist tú la habitació. ¡ Ah ! tinch de ferhi portar totes les meves robes de nit.

CABASSOL Es igual... tant li fa...

SUSAGNA Esperat, jo mateixa las hi portaré, y ho prepararé tot ; no t'impacientis, ja torno desseguida. (Fentli, molt carinyosa, un petó a la ma.)

ESCENA IX

CABASSOL y AMILCAR ; després, SUSAGNA.

CABASSOL Si are jo estés en capella, faltant mitja hora perque'l butxí complís la sentència, no'm trobaria més espantat de lo que'm trovo.

AMILCAR (Entrant.) Dispensi, m'havía descuydat uns paquetets.

CABASSOL Aquell plaga. (Si pogués servirme d'algun cosa. Tal vegada si'l feya quedar un rato per retardar l'hora d'aná'l llit...

AMILCAR (Recullint els paquets.) ¡ Ah !, son aquí ; dispensi, precisament son regalets per ella y està furiosa perque me'ls he deixat.

- CABASSOL Segui, home, seguei, ja se'n anirà.
AMILCAR Es que m'espera, tinch molta pressa.
CABASSOL (Prenentli els paquets y fentlo sentar per forsa.) No sigui tonto, no vindrà de cinch minuts.
AMILCAR Vosté es molt amable, però... ella m'espera.
CABASSOL Parlarem una miqueta, no s'amohini.
AMILCAR ¿De qué?
CABASSOL De lo que vosté vulgui; vosté deu esser un home carregat d'història.
AMILCAR Sí, pero are no estich per històrias.
CABASSOL Donchs de quents.
AMILCAR (Aixecantse.) Tampoch estich per quents.
CABASSOL (Fentlo seure.) ¿Qué me'n diu del temps? ¿plourá?
AMILCAR Home, no sé qué dirli.
CABASSOL El día ha sigut boirós; cregui, plourá.
AMILCAR (Impacient.) Y bé, ¡qué plogui! ¡qué'm conta!
CABASSOL M'ha semblat que hi havia marinada, y la pluja en aquet país la porta la marinada casi sempre.
AMILCAR Sí, sí, ja pot ser. (Va per aixecarse. Susagna entra, vestint una elegantíssima "toilette" de nit.)
CABASSOL (Presentant a Amilcar.) La meva senyora; es un amich de molts anys. (Saludos, etc. etc.)
SUSAGNA (A Cabassol.) Quan estiguis llest t'espero. (Susagna entra al quarto de dreta primer terme.)
AMILCAR Vagi, vagi, no fassi compliments.
CABASSOL (Retenintlo.) Es molt agradable parlar amb personas instruïdes com vosté; les ocasions no deuen despreciarse. ¡Oh el temps, a mí l'astronomia m'encanta, el sol, las estrellas, etc., etc., etc.
AMILCAR ¡La meva senyora m'espera!
CABASSOL Ja veurà, vosté pendrà alguna cosa.
AMILCAR La porta pendré, dispensi.
CABASSOL Una copeta de Málaga.
AMILCAR Gracias.
CABASSOL Donchs pendrà un bistech. (Toca'l timbre.) Li faré arreglar tot seguit.

- AMILCAR De cap manera, jo tinch necessitat d'anar-men ; no tinch temps.
- CABASSOL Serà qüestió d'un moment.
- AMILCAR Impossible, ella espera'ls regalos.
- SUSAGNA (Entrant.) Cabassol, t'espero.
- CABASSOL Sí, sí, ja, però... (Turbat, volent significar que l'entreté.)
- SUSAGNA (A Amilcar.) Vosté'm dispensarà, però es molt tart y... y...
- AMILCAR Y vol ploure, sí, senyora, ell ho ha dit variès vegades.
- CABASSOL Ja s'esclareix are el temps. (Detenintlo.)
- SUSAGNA Vosté es farà càrrech que nosaltres...
- AMILCAR Si jo no més demano que'm deixin marxar. ¡ Passióbé, senyora ! ¡ Estigui bo ! (¡ Aixó es una murga !) (Surt dispartat.)

ESCENA X

CABASSOL y SUSAGNA ; després, CHAPOTEL y DUBRISSARD.

- SUSAGNA ¡ Vaya un impertinent !
- CABASSOL No me'l podí treure d'aquí.
- SUSAGNA Hi ha gent que no'ls treus de casa ni a tiros.
- CABASSOL Aquest sobre tot, y no més sab parlar del temps, que si plourà, que si farà vent, que la marinada, que'l llevat.
- SUSAGNA El gust que donan aquestes cosas a la nit de nuvis, ¿ veritat ?
- CABASSOL Naturalment, ni me l'escoltava. (¡ Ay pobre de mí ! ¡ Cóm ho faré !)
- SUSAGNA Anem a veure el nostre quarto : es un cel.
- CABASSOL (Tinch un sol medi.) (Parantse de cop y posantse la ma al front, cau desmayat sobre una cadira.) No sé qué'm ve, ¡ ay, ay, ay !
- SUSAGNA (Ajudantlo a seure.) ¿ Qué tens ?
- CABASSOL No sé, he perdut el mon de vista ; aquí m'oprimeix. (El cor.) Aixó m'agafa sovint. ¡ Ay !
- SUSAGNA ¡ Déu meu, no't trovas bé ! (Cridant.) ¡ Justina ! ¡ Teresa !

- CABASSOL No'ls cridis, quedat amb mí, no'm deyxis.
- SUSAGNA ¿Ahont sens el mal? (Amb gran sollicitut.)
- CABASSOL Per tot arreu. M'ofego.
- SUSAGNA S'ofega, serà'l coll. (Ràpidament li treu la corbata y el coll de la camisa.)
- CABASSOL ¿Qué fas dòna? Em despullaràs.
- SUSAGNA (Sentantseli als genolls.) Deixa'm fer; necessitas aire; aixó no serà res.
- CABASSOL Acaba... deixam... els teus dits... no sé qué'm passa; vesten, vesten, no sé qué tinch. (Exclamació significativa.) ¡Ah! ¡Gracias a Deu! No te'n vagis, vina, acòstat... més:
- SUSAGNA ¿Donchs qué fas, digas? (No comprenent.)
- CABASSOL (Abrassantla.) ¿Qué faig? ja ho veus. ¡Susagna de la meva vida! ¡t'estimo! (Crit de joya.)
- SUSAGNA (Idem.) ¡Cabassol, amor meu!
- CABASSOL ¡Correm a veure el nostre quarto, si es tant bonich com dius!
- CHAPOTEL (A temps amb Dubrissard.) Apa, Cabassol, anirem a fer un partit de carambolas.
- CABASSOL ¡No pas aquesta nit! (A Susagna.) Ja entro. (Susagna entra dreta primer terme.)
- CHAPOTEL Un partit y prou.
- CABASSOL De cap manera. (¡Ja soch un altre!)
- CHAPOTEL (A Dubrissard.) Anemhi tú y jo donchs.
- DUBRIS. ¿Es a dir que no vens? (A Cabassol. Surt Chapotel.)

ESCENA XI

CABASSOL y DUBRISSARD; después CHAPOTEL.

- CABASSOL ¡Ah, si sabessis quina me'n passa! (Contentíssim.)
- DUBRIS. ¿Qué tens de nou?
- CABASSOL Èstich boig d'alegría; es marvellós; casi casi t'abrassaría a n'a tú y tot.
- DUBRIS. ¿A qué ve tot aixó? Esplicat.
- CABASSOL Aquell metje de París que m'havía dit que jo podria estar impunement de mos-

so banyista en qualsevol harem, era un idiota, estava tocat de l'ala.

DUBRIS. (Sospitant.) ¿Per qué era un idiota?

CABASSOL Perque el volcà de que parlaven no era pas extinguit, dormia no mes, y com que are s'ha despertat, demana si jo m'arrivo a trobar voltat d'odaliscas.

DUBRIS. ¿Y com ha estat aixó?

CABASSOL Ha vingut de sopte, rápit, quan he sentit acariciarme al coll per las mans fines y sedosas de la Susagna...

DUBRIS. ¡Cóm! ¿Ella t'abratsat?...

CABASSOL Y s'ha declarat d'una manera tendre y apasionada. ¡Tant apasionada que...!

DUBRIS. ¿Una declaració d'amor? (Irat.)

CABASSOL Està boja per mí. Alló del conveni, ¿sabs? està romput. Are dormirem tots dos amb un sol llit, dels dos quartos, un, de tots dos un.

DUBRIS. ¡Impossible!

CABASSOL Un sol quarto y un sol llit, aquest es el programa d'avuy endevant.

DUBRIS. ¡Y el recort de'n Valdoré! ¿qué s'ha fet?

CABASSOL Ha fugit, ja no'n queda res d'ell.

DUBRIS. ¿Y el seu buste?

CABASSOL ¡A cal drapayre!

DUBRIS. ¿Aixó es cert, es possible?

CABASSOL T'ho asseguro, t'ho juro. (Molt content.)

DUBRIS. ¡Y la teva paraula! Tú li havias donat paraula d'honor de no dormir amb ella. Recórdeten.

CABASSOL Ja ho sé; pero ella ho vol, y qué se me'n dona de l'honor y de la paraula, si are ja tinch fets.

DUBRIS. ¡Ah! no, no, aixó no pot ser. El meu plan fracassaria. (Tinch d'evitarho a la forsa.)

CABASSOL Me'n vaig amb ella, que fa rato que m'espera al quarto.

DUBRIS. ¡Ah, tonto, no hi vagis! ¿Que no comprens que tot aixó es un parany per veurer si t'agafa infraganti?

CABASSOL ¿Un parany dius? (Pensatiu.)

DUBRIS. Sí, home, ha fet una prova per sapiguer si efectivament eras l'home fret, sense afectes, ni passións amorosas. Si podia deixarte sol entre mitj de cent donas, sense que perillés la teva virtut, y si are entras al seu quarto y t'entregas als seus brassos, te rebutjarà indignada vevent que tú ets un marit com tots els marits, molt distint del qu'ella necessita.

CABASSOL Em deixas dubtant. ¿Vols dir que la seva declaració y las sevas caricias eran per posarme a prova?

DUBRIS. Naturalment, home, està vist.

CABASSOL Jo sí qu'estich be, are que'm sento disponible, no puch disposar de la llegítima lley del matrimoni. El volcà s'ha despertat, el foch creix d'una manera alarmant, si aquí no puch apagarlo no tindré més remey que demanar auxili fora de casa.

DUBRIS. Aixó ja es més enrahonat.

CABASSOL Y creume qu'estich en un estat d'esperit tant exitadíssim que no sé si podré esperar a demà.

CHAPÓTEL (Entrant amb un taco de billar.) Y donchs ¿qué fem? ¿veniu o no?

DUBRIS. Ja venim.

CABASSOL Sí, sí, vos segueixo, pero jo estich nerviós.

CHAPÓTEL ¡Ah! ¿s'ha decidit per últim?

CABASSOL ¿Quí ho havia de dir que totas aquellas caricias fossin pera pararme una ratera? ¡Las donas son el dimoni! (Va per sortir pero de sòpte retrocedeix al veure entrar a Justina.)

ESCENA XII

CABASSOL y JUSTINA, amb l'estatua d'Arlequí.

CABASSOL Calla. (Miranla amb interés.) No es lletja, podria treurem del compromís aquesta xicoteta. (Cridantla.) Justina, escolta.

JUSTINA Digui, senyoret.

CABASSOL (Amb soltesa.) ¿Ja t'has fixat que tens uns ulls soberbis?

JUSTINA ¡Ay, ay! ¿per qué ho diu? (Baixant els ulls.)

CABASSOL Y una rialleta que es un atentat a la virtut del casats. (Vol abraçar-la.)

JUSTINA Cuydado, senyoret. (Sense deixar l'estatua de las mans.)

CABASSOL ¿Que tens por que't trenqui l'estatua?

JUSTINA D'una altra cosa tinch por.

CABASSOL ¿Per qué no vols que t'abrassi, veyam?

JUSTINA (Deixant l'estatueta al pedestal.) Perque no està bé que al mateix día del seu casament ja vulgui abraçar-me. (Justina s'escapa, ell la persegueix, logra abraçar-la, pero ella s'en desfà desseguít. Susagna entra, Cabassol no se'n adona y corra perseguint a Justina.)

ESCENA XIII

SUSAGNA, TERESA y DUBRISSARD.

SUSAGNA (Amb desespero.) ¡Verge santa! en Cabassol perseguint a la criada y sapiguent que jo l'estaba esperant. Es horrible que l'espós a la nit de nuvis ja s'enamori de la criada. ¡Ah, infames, tots son iguals!

TERESA (Entrant.) ¿Vols que't fassi servir el té?

SUSAGNA ¡Tant se m'en dona, deixam!

TERESA ¿Qu'estàs sola? ¿y el teu marit?

SUSAGNA (Cau en un silló.) ¡Aixó no s'esplica!

DUBRIS. (Entrant.) ¿Y en Cabassol?

SUSAGNA Estich furiosa, desesperada.

TERESA ¿Pero qué tens?

DUBRIS. ¿Ahont es el seu marit?

SUSAGNA ¿Ahont es? Darrera de la criada; l'he trovat que l'abraçaba, ¡la perseguía!

DUBRIS. (L'animal; ¿no podia esperar un'altre hora?)

TERESA ¿Es possible que el día de la boda...?

SUSAGNA Justament acabo de dirli que d'avuy endevant tindriam una sola habitació.

TERESA Renuncias a la fidelitat promesa. Ben fet.

DUBRIS Calmis, dona, calmis.

- SUSAGNA Se'n recordarà de mí, ; ho juro !
DUBRIS. ¿Vol divorciarse?
SUSAGNA Buscaré un 'amant, un home que m'estimi; el nostre matrimoni comensarà per on acaban els altres matrimonis.
DUBRIS. Aixó no està bé.
TERESA Mira lo que fassis, Susagna.
SUSAGNA Y serà aquesta nit mateix, ¿ho entenen? tot seguit el buscaré.
DUBRIS. Es que no's trovan tant fàcilment.
SUSAGNA Vaya si el trobaré; seré del primer que's presenti.
DUBRIS. ; Reflexioni, per Deu, Susagna !
TERESA Mira que lo que dius es monstruós.
SUSAGNA Tinch de demostrarli que no soch plat de segona taula. (Susagna surt, dreta primer terme.)

— ESCENA XIV

DUBRISSARD y TERESA; després LECOSSOIS y JUSTINA.

- DUBRIS. ; Un amant ! No mes em faltaria aixó, qu'ara aquesta's busqués un amich.
TERESA ; Quin escándol !
DUBRIS. Aleshores sí que aviat serían tres.
TERESA Aixó fora lo de menos, l'escándol, el des-honor sobre la familia.
DUBRIS. ; Qué importa aixó ! Lo perillós son els hereders que podrían venir. En fi, prepara'l té pels convidats.
TERESA Pobre Susagna, ja es ben trista la seva condició ; tots els homes son iguals. (Teresa surt.)
DUBRIS. Per sort ho vaig endevinar enviant a n'en Lecossois cap al Japó. Si aquell fos aquí no estaria pas tranquil jo. (Lecossois entra amb un gran ram de flors y dos petits barrils d'oli, seguit de Justina.)
LECOS. Bona nit, senyor Dubrissard.
DUBRIS. ; Lecossois ! (Molt sorprés.)
LECOS. ¿Y donchs qué tal?
DUBRIS. ; Vosté per aquí !
LECOS. He corregut desseguida al arribar per do-

narli compte dels meus treballs. (Justina li pren els barrilets.) Porti aixó a la cuyna, es oli fi d'olives. ¿Tothom segueix bé? ¿y la senyora Valdoré?

JUSTINA Tranquila, ja torna a esser casada.

LECOS. ¡ La senyora Valdoré es casada ! (Crit. Lecossois, de l'impresió que li produeix la nove, cau d'esquena, rodantí per terra'l barret y el ram que duya a la ma.)

DUBRIS. (Furiós a Justina.) ¡ Qué s'embolica vosté !
¡ Surti d'aquí ! (Justina surt.)

LECOS. ¡ Casada ! Totes les meas ilusions per terra, tots els meus plans per terra y jo... ¡ tot per terra ! Després que he patit tant en el Japó, are que arribava amb l'esperansa de disfrutar la recompensa... ¿ Y desde cuán es casada ?

DUBRIS. D'aquet matí.

LECOS. Jo sí que podia confiar amb la promesa de vosté. Varem quedar que m'escriuria.

DUBRIS. Ja vaig ferho, pero'ls correus del Japó son pitjor que'ls nostres.

LECOS. Es convenient que la vegi, que li parli.

DUBRIS. No, no pas are. Quan ella estarà amb més calma. Quan vosté estigui més reposat del viatge. Es millor que s'envagi are, creguim.

LECOS. No puch, les comes no m'aguantan, la noticia m'ha aixafat completament.

DUBRIS. Vosté sofrirà un atach de nervis, creguim, vágissen, Lecossois. (Evitem el perill.)

LECOS. D'aquest disgust jo no me'n aixecaré.

DUBRIS. Sí, home, sí ; la distracció, el viatge : li convé anarsen lluny. Miri, entórnissen desseguit a París y demà mateix marxa cap a l'Egipte, allí hi podrem fer un gran negoci.

LECOS. ¿ A l'Egipte ?

DUBRIS. El negoci es segur. Sí, cuyti, demà li enviaré a casa seva instruccions detalladas de las classes d'olis que hi portarem. (Va

empenyentlo cap al fons perque surti.) Apa, Lecosois, bon viatge, ja li escriuré.

LECOS. (Abatut enterament.) ¿Y el meu barret?

DUBRIS. (Recull el sombrero del sol y l'enfonsa al cap de'n Lecosois, empenyentlo novament a la porta.) Aquí te'l sombrero y animis. Felís viatge.

(Desapareixen tots dos pel fons.)

ESCENA XV

ISIDOR, SUSAGNA y CABASSOL.

ISIDOR (Entrant fons dreta.) ¿No hi foren pas els senyors? M'hi descuidat la meva maleta aquí. (Busca per terra y trova el ram de flors, el recull y l'olora.) Quin «bouquet» més maco, fa molt bona olor, pero m'hauria estimat més trovar una ampolla de Málaga. ¡Tinch una set!

SUSAGNA (Entrant y veient a Isidor.) ¡Ah!

ISIDOR (Sorrés.) ¡Oh!

SUSAGNA ¿Digui?

ISIDOR ¡Una altre vegada escala avall!

SUSAGNA La providencia acaba d'enviarmel.

ISIDOR Ha sigut la Justina. Venía per la maleta.

SUSAGNA (Prenenli de les mans.) Tantes gracias. Veig que me'l dona de bon cor aquest ram.

ISIDOR Despedeixen una aroma magnífica aquestes flors.

SUSAGNA És un ram esplèndit, pero les flors se marceixen molt prompte... jo voldria que la seva estimació fos més duradera.

ISIDOR ¿Vosté vol que l'estimi? (Turbat.)

SUSAGNA (Agafanli la ma.) ¿Si vull que m'estimi? Sí que ho vull. Vosté es... no m'importa, el primer que tinch a la disposició. Vosté serà una mica més lleig. Vosté serà un xich menos elegant, tant seval, no puch perdre temps en escullirlo. Vingui donchs, segui aprop meu. (Se li acosta poch a poch, entre la sorpresa y les ganyotes de satisfacció que farà Isidor.) Ben aprop, mes apropet, aixís, tre-

guis la gorra, (Li tira en laire.) y diguim, ¿li agrado, li simpatiso...?

ISIDOR ¡Um! ¡um! No sé qué vol dir.

SUSAGNA Diguim alguna cosa. Vosté no trova res.

ISIDOR (Mirant per terra.) Sí, are la he trovada, es allí la meva maleta. (Indicantla en un recó.)

SUSAGNA Deixis de maletas, espero que'm digui quelquom de agradable, una cosa dolça.

ISIDOR ¡Carquinyoli!

SUSAGNA Y que'm passi la ma per la cintura.

ISIDOR ¡Cóm! (Sorprés.)

SUSAGNA No soch pas jo que tinch d'ensenyarli cóm.

ISIDOR ¿Y quinà ma tinch de passarli? (Ho prova varies vegades y no sab voltarli la cintura.)

SUSAGNA Totes dugues, abrassim amb forsa.

ISIDOR Vosté'm farà treballar molt; jo tinch set.

SUSAGNA ¿De petons? No quedi per aixó.

ISIDOR ¡Oh! (Avergonyit.)

SUSAGNA (Que descansa'l cap sobre l'espatlla d'Isidor.) No tingui por, no vindrà d'una dotzena.

ISIDOR (Desidintse.) ¡Justina, pren tila! (L'abrassa.)

SUSAGNA No'n sab d'abrassarme.

ISIDOR Ja ho veig que no'n se gayre.

SUSAGNA ¿Y donchs qué hi aprén al regiment? Tor-ni abrassarme, més, un altre vegada. (Isidor ho fa repetidas vegadas y ho presencia, al entrar, Cabassol, pel fons.)

CABASSOL ¡La Mare de Deu!

SUSAGNA ¡Es el meu marit! (Separantse.)

ISIDOR ¡L'amo! ¡Ja he rebut!

SUSAGNA No hi ha perill, no tingui por.

CABASSOL Senyora, si no hagués vist aixó no ho creuria, ¡es una infamia!

ISIDOR La meva maleta en te la culpa.

CABASSOL ¡Surti d'aquí o'l mato! (Cridant.)

ISIDOR ¡Ja deya jo que tornarian a tirarme escala avall! ¿Y la maleta? (L'agafa y surt tercer terme.)

ESCENA XVI

SUSAGNA y CABASSOL; després, AMILCAR.

CABASSOL ¡ Vosté s'explicarà, senyora!

SUSAGNA (Amb molta tranquil·tat.) ¿ Què?

CABASSOL ¿ Cóm qué? ¡ Acabo de trobarla en els brassos d'un soldat!

SUSAGNA Si vosté's permet estimar a las criadas, jo'm permeto el luxó d'estimar a n'els soldats.

CABASSOL (Abaixa el cap.) ¡ Ah! ¿ es per aixó la pena de Talió? Donchs no m'esplico per qué me la imposa.

SUSAGNA ¡ Ah, no!

CABASSOL Jo m'hi casat amb vosté amb les condicions de ser un marit honorari, de nom y prou.

SUSAGNA Crech que després d'una hora de dirli constantment que de lo tractat no'n quedavà res, me sembla que ni havia prou per comprendre que de marit honorari havia passat a efectiu.

CABASSOL Es que no m'hi deixat enganyar. Vosté volia provarme: ho he conegut, volia veure si resistiria tota la folla declaratoria d'una dona enamorada, o si pel contrari m'entregava a las primeras de cambi.

SUSAGNA ¿ Vosté suposa que las meas caricias...?

CABASSOL Eran un parany.

SUSAGNA ¿ Vosté creu que las meas abressadas...?

CABASSOL ¡ Parany també! Volia saber si jo era un home capàs de mantenir la paraula.

SUSAGNA ¡ Oh, Cabassol! Aixó no es cert, jo t'estimo. ¡ Vina als meus brassos!

CABASSOL Escolta, Susana, jo voldria creuret, pero... d'altra banda tinch por que... ¿ No es un parany que'm posas? Vingui lo que vingui, jo tiro al dret. ¡ Tú ets la meva esposa, jo vull esser el teu marit!

(Abrassantla content.)

SUSAGNA ¡ T'estimo! (Satisfeta.)

- AMILCAR (Entrant.) Dispensin, bona nit tinguin.
SUSAGNA ¿Altre vegada? (Amb contrarietat per Amilcar.)
AMILCAR Me n'ha passat una de fresca: la comtesa m'ha tirat la porta pels nassos.
SUSAGNA Ves que'ns importa aixó. (Cabassol, amb una senyal, fa entrar a Susagna al quarto.)
CABASSOL (Serio.) ¿Y qué vol que hi fassi jo?
AMILCAR Res, pero he pensat, entretant mataràs l'estona amb el teu amich.
CABASSOL ¡Ah, no, no, no estich per parlar de la pluja! ¡Y quina plaga que's vosté! Ja aleshores m'ha trencat las oracions amb la marinada y el llevánt y el vent que no's lleva.
AMILCAR Si ha sigut vosté que m'ha vingut amb aquestas historias de la pluja.
CABASSOL Ja'n te dè despreocupació vosté. En aquestes horas anarsen a destorbar matrimonis. ¡Bona nit tingui!
AMILCAR Pero escolti, home... (Cabassol entra al quarto de Susagna.)

ESCENA XVII

AMILCAR y ODETTE; després, CHAPOTEL y DUBRISSARD; més tart, TERESA y RAMONA, y per últim, VINCENT.

- AMILCAR ¡Després que per culpa d'ell la comtesa m'ha tancat al carrer!
ODETTE (Veyent a Amilcar.) ¡Amilcar! ¿Vosté aquí?
AMILCAR ¡Odette!
ODETTE ¡Oh, quina imprudencia! Aquí no debía buscarmhi, aixó'm compromet.
AMILCAR Si no he vingut per...
ODETTE Habíam acordat permaneixa una temporada sense veurens. Es massa recient alló de la cotilla y del cotxe. (Veyent qu'entra Chapotel y Dubrissard.) Atenció, que entra el meu marit; li prego sobre tot.
AMILCAR Perdi cuydado. (Saluda a las senyoras, que van assentañtse per grupos.)
CHAPOTEL (A Amilcar.) ¡Oh, quina sorpresa! ¿Vosté a Sant Denis?

- DUBRIS. Senyoras, jugarem un *potàer*.
TERESA Amb molt gust. (En aquet moment entra Vincent: es un home lleig, tatuat completament de la cara a las mans, camina amb dificultat, com si estés begüt. Entra, y al descobriirse, ensenya el cap, pelat completament; tant sols al sim s'hi aguanta dreta una pluma vermella.)
- VINCENT Dispensin, bona nit, perdonin.
TOTS (Amb veu baixa, sorpresos.) ¡Oh!
VINCENT No dech semblar el mateix.
DUBRIS. ¡Un home tatuat, quina fatxa!
CHAPOTEL (A Dubrissard.) Veig que tens amichs selvatjes.
DUBRIS. (A Vincent.) Digui, senyor, ¿vosté demanava...?
VINCENT La mèva... esposa. Jo fa dos anys, sab... ¿que no'm coneixen? (Parla amb esforços.)
CHAPOTEL Qualsevol el coneix un home aixís.
DUBRIS. ¿Lá seva senyora? ¡Ay, ay! Segui, segui...
VINCENT (S'assenta y queda adormit.) ¿On es la meva esposa? Vina... cuyta...
DUBRIS. ¿Pero qui es vosté?
VINCENT (Sense ferne cas.) ¡El marit!
CHAPOTEL ¿Y qué'ns explica de nou?
DUBRIS. Està fet un idiota, pobre home. Endevini qui serà.
TERESA Ja deu portar documents.
CHAPOTEL Mirili las butxacas, ara que dorm.
DUBRIS. ¿Vol dirnos cóm se diu?
VINCENT Vinch per la meva esposa... Fa dos anys que no'ns hem vist...
DUBRIS. (Trayentli uns papers de la butxaca.) Sortim de duptes d'una vegada. (Llegint un paper.) ¡Oh! ¡Deu meu! (Crit de sorpresa.)
TOTS ¿Qué?
DUBRIS. (Mostrant els papers.) Documents que l'identifican, la cédula, la fotografia de Susagna, l'acta de casament. ¡Oh! es ell, s'hauría escapat del naufragi.
TOTS ¿Qui?
DUBRIS. (Cridant.) ¡En Valdoré!

- OTS ¿El marit de la Susagna? ¡¡ Oh!!
- DUBRIS. ¿Qué fem are? ¿On es ella? ¿Quim compromís!
- CHAPOTEL (Cridant.) ¡Susagna! ¡Senyora Cabassol!
- AMILCAR ¿Que demanan una senyoreta rossa, molt simpática? Ha entrat allí. (Dreta primer terme.)
- DUBRIS. ¿En el seu quarto? ¿Y en Cabassol?
- DETTE També es a dintre; jo li he vist entrar.
- DUBRIS. (Estirantse'ls tabells.) ¡Tots dos al quarto! ¡are sí qu'estich perdut! (En aquest precís moment s'encén la bombeta de la figura y el fonógrafo deixa sentir la Marsellesa.)
- OTS ¿Per qué? ¿qué li passa?
- DUBRIS. ¡Que hi ha contacte! (Cau en un silló.)
- VINCENT (Mitj dormint segueix el cant del fonógrafo.)
- DUBRIS. ¡Y ell canta, l'infelis! ¡Sí, sí, tú ves cantant! (Per Vincent.)

TELÓ

FI DEL ACTE SEGÓN

ACTE TERCER

La mateixa decoració del acte segon.

ESCENA PRIMERA

VINCENT, amagat, ISIDOR y JUSTINA.

Al aixecarse el teló, l'escena resta sola, Vincent únicament, estant dormint en una butaca, tapat el cos a la vista del públich y dels per sonatges, que entrarán en escena. Justina apareix de segon terme es guerra, camina de püntetas, mirant entorn d'ella si hi ha algú; veyen que no, fa signes a Isidor, que entra amb gran precaució, descals amb las botas a la ma, per no fer fressa.

- JUSTINA ; Cuyta, vina ! Ja pots sortir per aquí.
ISIDOR (Entrant.) Esperat que'm posaré les botes dona. (S'assenta y ho fa. Justina mira cap a la porta.)
- JUSTINA Afortunadament no hi ha ningú, tothom dorm encare.
- ISIDOR Son les vuit tot just. (Estornuda.) ; Etxem.
- JUSTINA (Reptantlo.) ¿Qué fas ximplé? Desperta rás a tothom.
- ISIDOR M'he constipat de correr descals pel pis ; Et... xem !
- JUSTINA ; Ah, Isidor, estaràs content are ! ; Marxaràs al cuartel ben tranquil, després d'ha verme fet una desgraciada. (Baixant els ulls)
- ISIDOR No t'espantis que ja'ns casarém, Justina ; Y quina nit, filla meva !
- JUSTINA ¿Ho dius de tot cor?
- ISIDOR D'aquí un més compleixo el servey y tro nà avall desseguida, creume.
- JUSTINA (Veyent qu'està calsat.) ¿Estàs llest? Donch vesten.

ISIDOR (Aixecantse coixejant.) ¡Ah! ¡oh! quin mal.

JUSTINA ¿Qué tens are, veyam?

ISIDOR (Sentantse.) M'hi equivocat de peu, m'he posat la sabata del dret al peu esquerra. (Se les cambia de peu.) ¿Y no'm convidas d'una copa d'anís?

JUSTINA Sí, ya torno, pero enllesteix. (Surt corrents.)

ISIDOR Y es clar que m'hi casaré, no es que sigui una Venus la xicota, y jo tampoch soch una hermosura per escullir una dona massa bonica. (Justina entra amb una safata, dos copas y uná ampolla amb etiqueta d'aygua de Rubinat. Ho'posa tot sobre la taula y serveix a Isidor.)

JUSTINA (Trayent una bota, qu'ell haurà posat sobre la taula.)

¡Oh! ¿Qué has posat aquí sobre? ¡una sabata!

ISIDOR ¡Ah, es veritat! (La coloca en una butaca.)

JUSTINA (Justina la tira al sol.) Just, aixó mateix, váya un senyor bruticias.

ISIDOR (Examinant l'ampolla.) Aixó es aygua de Rubinat.

JUSTINA Es anís. Jo el poso aquí a dintre perque els senyors no se'n adonguin.

ISIDOR Ben pensat. (Bebent.) Es magnífich. (Justina li'n torna a posar.) ¡Sabs tú que m'agradaria que una vegada fossim casats jo pogués viure amb tú en aquesta casa. ¡Noy quin anís!

JUSTINA També m'agradaria a mí.

ISIDOR Si els teus amos necessitessin un criat, jo podria ferne, ¿veritat?

JUSTINA Ja'n parlarem, ara vesten, cuyta.

ISIDOR Me'n vaig, pero tornaré, ratolinet.

JUSTINA (Acompanyanlo.) Depressa, que no'ns trovin aquí. (Surten fons esquerra.)

ESCENA II

VINCENT sol.

L'escena queda sola un instant, després se sent un badall y's veuen dos brassos que s'estiran per demunt del tapet que cubreix la bu-

toca. Es Vincent, que's desvetlla. S'aixeca y s'adelanta, sorprés, mirant entorn seu.

¡ Qué diable hi faig jo aquí ! ¿ per qué no dormo al meu quarto ? Aixó prové del rom y de la cervesa d'ahir vespre. Oh, y no m'esplico cóm encare he pogut trovar la casa. (Paladeijant.) Quina boca mes dolenta. Quin mal gust. Te, aygua de Rubinat. (Veyent l'ampolla.) Aixó m'anirá be. (Servintse.) Dimoni, ¡ quina picantó més estranya ! Amb els dos anys que he passat al Tonkin es veu que fins l'aygua de Rubinat ha sofert un cambi. (Treu un mirallet de butxaca y s'enmiralla.) Estarà contentíssima la meva senyora ; ella que'm debia suposar passejantme pel ventre d'alguna ballena. Donchs vaig salvarme del naufragi, varen recullirme els salvatjes de la costa y varen ferme rey. (Tocantse la ploma del cap.) Aquesta pluma es la meva corona, y no me la puch treure, encare que amb aixó y els tatuatjes fassi una cara un xich estranyota. ¡ Oh ! y no sols varen tatuarme la cara aquells indigenas : al ventre m'hi varen tatuar una tortuga. Quan la meva dona ho vegi dirà que no vol abrassarse amb una bestia. No hi fa res, que s'hi acostumi. Ja voldria que m'hagués vist la meva senyora. (Dona alguns passos y fa tentinas, l'alcohol, el te dominat, y cau sobre el canapé.) No obstant, no es possible que'm vegi en aquest estat. Me'n torno a dormir la mona. (En aquest moient el fonógrafo toca la Marsellesa.) ¡ Te, altra vegada la Marsellesa ! (Mutis esquerra, primer terme, tot cantant.)

ESCENA III

DUBRISSARD

Entra de segón terme dreta. El fonógrafo continúa funcionant.

¡ Ja hi tornem ! ¡ A les vuit del matí ! Aixó

es un escándol. Aprofitat, Cabassol, que't pendrán el lloch. El primer marit ha res-sucitat. Encara deu dormir ; serà qüestió de cridarlo y posarlo al corrent de tot lo que passa. (Surt esquerra, primer terme.)

ESCENA IV

CABASSOL y SUSAGNA.

Susagna entra de dreta primer terme. Vesteix matiné. En Cabassol li va al darrera, perseguintla per abrassarla.

- SUSAGNA ¿Encare? Si algú'ns veyá...
CABASSOL ¿Abrassarnos? Hi tenim perfecte dret.
SUSAGNA Sí, pero en fas massa.
CABASSOL Estem casats d'ahir, que'ns mitin.
SUSAGNA Precisament, a l'endemà d'una nit de nu-vis tothom fixa la mirada a la pobre nu-via.
CABASSOL Y digam, ¿ets passat una nit felissa?
SUSAGNA ¡ Oh, deliciosa !
CABASSOL Veurás en Dubrissard que quedarà pa-rat.
SUSAGNA No sé per qué tens d'esplicarli.
CABASSOL Li agradará molt.
SUSAGNA Donchs jo't recomano discreció.
CABASSOL La tindré. Ja hauràs notat que jo tinch una naturalesa molt expansiva.
SUSAGNA Es cert, potser massa. (Pels cabells.) ¡ Oh !
¡ Cóm m'has desfet el pentinat ! Are tin-dré de tornar al quarto a referme'l.
CABASSOL ¿Vols que t'ajudi? (Seguintla.)
SUSAGNA No, perque hi estariam massa. Ja torna-ré. (Desde la porta li envía un petó. Cabassol idem ; mitis primer terme dreta.)

ESCENA V

CABASSOL y LECOSSOIS.

- CABASSOL ¡ Es una *monada* la meva senyora !
LECOS. (Entra de primer terme esquerra.) Sens dubte es ell. ¿El senyor Cabassol?
CABASSOL Per servirlo.

- LECOS. (Acostantse.) Jo soch en Lecossois.
- CABASSOL ; Ah ! ¿vosté es el caixer de'n Dubrissard? Tant gust. (Li dona la ma.)
- LECOS. (Sense acceptarli.) Jo soch un home de números.
- CABASSOL Naturalment : un caixer...
- LECOS. Donchs permeti que tracti la qüestió d'una manera matemática, ¿me comprén?
- CABASSOL No gayre ; l'aritmética no es el meu fort.
- LECOS. M'esplicaré. En el moment de marxar cap al Japó vaig demanar al senyor Dubrissard la ma de la senyora Valdoré.
- CABASSOL ¿La ma de la meva senyora? ¿Vosté?
- LECOS. Torno de viatge y la trobo casada. He sigut traïdorament burlat.
- CABASSOL ; Aixó no ho digui !
- LECOS. No parlo per ella, pobre senyora.
- CABASSOL Li privo de posarse a la boca a n'ella.
- LECOS. La posaré ahont me sembli ; no renuncio a las meas pretencions.
- CABASSOL ¿Vosté vol casarse amb ella? ¿Y jo qué faré?, parli.
- LECOS. ; A vosté el suprimeixo !
- CABASSOL ; Qué diu are !
- LECOS. Tres menos un, igual a dos. ¿Vosté compren l'alcans d'aquesta petita ecuació aritmética?
- CABASSOL Suposo que vol dir : vagisen vosté que ja m'hi posaré jo.
- LECOS. Exactament. ¿Qué'm contesta?
- CABASSOL Que'l sol del Japó devía ficárseli al cap. (Tocanse el front.)
- LECOS. ¿Vosté no accepta? Ja sé lo que'm toca fer. Està decidit.
- CABASSOL ¿El suicidi? No sigui tonto, senyor Lecossois, no's mati.
- LECOS. Res de suicidis ; serà la sort que suprimirà un de nosaltres dos. Vaig per enviarli els meus testimonis.
- CABASSOL ¿Un desafío... amb mí?
- LECOS. ; A mort ! Senyor, jo el saludo per educació, que per lo demés, ; Deu el tingui

allà ahont vulgui! (Lecossois surt según terme esquerra.)

ESCENA VI

CABASSOL, TERESA y DUBRISSARD.

CABASSOL (Decididament aquest home està tocat de l'ala. Veient a Teresa qu'entra según terme esquerra.) BON día, cosineta. ¿Ha passat una bona nit?

TERESA (Turpada.) Sí... bona, gracias; ¿y vosaltres?

CABASSOL Jo l'he passada deliciosa.

TERESA ¿Y la Susagna? ¿que no es aquí?

CABASSOL En el nostre quarto. ¿Que la vol veura?

TERESA (Planyentse,) ¡Pobra Susagna!

CABASSOL ¿Per qué diu aixó? Es molt ditxosa. Li prometo qu'estarà al cel estant amb mí.

TERESA No hi estarà pas gayre amb vosté.

CABASSOL ¿Per qué? (Intrigat.)

TERESA ¡En Valdoré...!

CABASSOL No parli dels morts.

TERESA ¡En Valdoré ha ressucitat!

CABASSOL ¿El seu primer marit, es viu? No fassi bromas, Teresa.

TERESA Li juro, y es aquí a casa.

CABASSOL ¿Aquí? Es impossible aixó. (Amb esglay.)

DUBRIS. (Entrant d'esquerra, primer terme.) ¿Qué'l vols veure? Es en el teu quarto per presentar-se tot seguit a la teva dona, dich, a la seva senyora.

CABASSOL No'm desespereu, ¡vos ho demano!

CABASSOL Ahir al vespre va arribar, mentres el fonograf dali que dali, tocava la Marselesa.

TERESA Es exacte.

CABASSOL Em faràn creurer que somío, porque jo he vist la seva acta de defunció.

TERESA Jo també, pero...

DUBRIS. Va salvarse del naufragi y el varen recullir uns indígenas pampús.

CABASSOL Dels que no menjan carn humana. ¡Els ximples!

- DUBRIS. Al contrari; segons se desprén, el varen fer rey de las Pampas. Ja ho sabrem mes tart, perquè parla amb certa dificultat, pobre senyor.
- TERESA Després de dos anys de no parlar la seva llengua no és estrany.
- CABASSOL ¿Es una broma tot aixó? Crech que no son capassos de donarme un disgust aixís.
- TERESA ¡ Vol callar !
- DUBRIS. T'he dit que és allà.
- CABASSOL ¡ N'hi ha per tornarse boig, que l'endemà del casament ressuciti l'altra marit !
- TERESA ¡ Es espantós !
- CABASSOL ¿ Quin partit he de pendrer, veyam ?
- DUBRIS. No tens altra medi que fugir.
- CABASSOL ¿ Anarme'n ? ¿ Per qué ?
- DUBRIS. El teu matrimoni queda anulat, perquè la Susagna no es viuda. Tú marxas y en Valdoré es queda amb la seva senyora. Aixó salta a la vista.
- CABASSOL ¿ Vols dir ? ¡ Ay, pobre Susagna quan ho sàpiga !

ESCENA VII

Els mateixos y SUSAGNA.

- SUSAGNA (Entrant primer terme dreta.) Jo t'esperava. Bon día, Dubrissard. Bon día, cosine-ta. (A Teresa.)
- DUBRIS. Bon día.
- TERESA Bon día. ¿ Cóm estás ?
- DUBRIS. (Baix als altres,) ¿ Quí s'atreveix a dirli ara ?
- CABASSOL ¡ Ah Susagna, si tú sabías ! (Amb sentiment.)
- DUBRIS. Just, tú mateix pots dirli.
- TERESA Ningú millor que tú.
- SUSAGNA ¿ Que passa alguna cosa ?
- DUBRIS. En Cabassol necessita parlarte.
- CABASSOL Efectivament, es molt interessant.
- TERESA Vos deixarem sols.
- SUSAGNA ¿ Es de tanta importancia ?

DUBRIS. Ja ho sabrà. (Baix a Teresa.) M'estimo més no sentirho.

TERESA Jo també prefereixo no serhi.
(Tots dos allargan misteriosament la mà a Susagna y surten esquerra según terme.)

ESCENA VIII

CABASSOL y SUSAGNA. Després DUBRISSARD y VINCENT.

SUSAGNA ¿Y donchs qué passa? (A Cabassol, que li agafa la mà.) ¿Altra vegada? ¡Ah, no!

CABASSOL ¡Susagna! (Amb tendresa.)

SUSAGNA Sí, t'estimo. (Amb tendresa.)

CABASSOL (Abrassantla.) ¡No ho duptava!

SUSAGNA Y dochs, ¿qué tens?

CABASSOL (Estrenyentli la mà.) No sé com dirtho; jo voldria explicarho d'una forma que no em produhís tanta pena, pero es verda-
derament extraordinari lo que'ns passa.

SUSAGNA ¡M'espantas! ¿Qué hi ha?

CABASSOL Que jo ja no soch el teu marit.

SUSAGNA (Somrient.) ¿Y donchs qui ets?

CABASSOL Soch un solter; el teu marit es en Val-
doré. Tú no ets viuda d'ell ni meva. El
teu espós número 1 ha ressucitat.

SUSAGNA (Esglayada.) ¿Qué dius?

CABASSOL Dos salvatjes, molt ximpls varen pescar-
lo quan s'ofegava.

SUSAGNA ¡Reyna santa! (Amb desesperació.)

CABASSOL No't desesperis, per Deu, no compliquis
la situació anguniosa qu'atrevéssem.

SUSAGNA Aixó serà una equivocació. ¿Qui t'ho ha
dit? ¿Cóm ho has sapigut?

CABASSOL Per en Dubrissard, que l'ha vist. En Val-
doré es aquí.

SUSAGNA ¡Aquí! Aixís sí que no hi ha dupte. ¡Oh,
es terrible! ¿Pero qué demana, qué bus-
ca, aquet mort!

CABASSOL ¡Viure al teu costat!

SUSAGNA ¡Are que soch casada de nou! Si que fo-
ra bonich. No falta més: el marit t'aban-
dona durant dos anys, sense donarte cap

noticia, es fa passar per mort y després, quan a n'ell li sembla, ressucita y es presenta a casa : ¿on es la meva senyora? que vingui que vull abrassarla.

CABASSOL La lley li permet.

SUSAGNA ¡La lley ! Me'n rich de las lleys. La lley que priva al marit d'enganyar a la seva esposa, ell no l'ha respectada may, havia tingut la mar d'entreteniments. Que torni amb qualsevol de las sevas amigas d'avans y que'm deixi tranquila amb tú.

CABASSOL Lo trist es que'l nostre casament queda sense efecte, jo no soch el teu espós...

SUSAGNA (Agafantli las mans.) No diguis aquestas coses qu'm mortifican y m'exasperan. ¿Me estimas?

CABASSOL ¿Si t'estimo? (S'abrassan.)

DUBRIS. (Entrant.) ¿Que ja't despedeixes? (A Cabassol.) ¿Li has explicat tot?

SUSAGNA Sí. ¿On es ell?

DUBRIS. Està per venir.

SUSAGNA Molt bé, deixeu-me sola amb ell? ¿Sab que torno a esser casada?

DUBRIS. No li he dit pas jo ; prefereixo que vosté mateixa li digui. ¡ Ah ! no s'espanti al veurel, perque'l trobarà una mica canbiat.

SUSAGNA M'es indiferent.

DUBRIS. Està completament pelat del cap y porta la cara plena de tatuatjes. Havía fet de rey de las Pampas.

SUSAGNA Deu resultar elegantíssim.

DUBRIS. Després, sembla que estigui atontat y pateix la malaltía de la són.

CABASSOL Ja es una bona qualitat aquesta. (Vincent entra d'esquerra primer terme.)

DUBRIS. Are ve ; mírenlo, pobret.

SUSAGNA ¡ Aquesta caricatura !

CABASSOL Aixó es un animal raro.

DUBRIS. Entri, passi, passi.

- VINCENT (Vesteix americana y pantaló blanch.) ; Oh quina alegria sento!
- DUBRIS. (Baix a Vincent.) ; Abrássila ! (Baix a Susagna.) Tiris als seus brassos, ¿qué fa parada?
- SUSAGNA (Baix.) Vosté's riu de mí. (Retirantse a mida que Vincent s'acosta.) No s'acosti, no, inútil... are no estich per res. (A Dubrissard y Cabassol.) Vágissen vostés.
- DUBRIS. (A Cabassol.) ¿Anem donchs, Cabassol? (Surten fons esquerra.)

ESCENA IX

SUSAGNA y VINCENT; després, CABASSOL y TERESA.

- SUSAGNA ¿Donchs es vosté?
- VINCENT Soch jo. No m'he pas envellit, ¿veritat?
- SUSAGNA No hò sé; tant se m'endona.
- VINCENT Ja m'ho pensava.
- SUSAGNA (Sentantse.) Espliquis prompte y clarament. ¿Quines son las sevas intencions? ¿qué es lo que vosté vol?
- VINCENT (Sentantse.) La meva esposa, la meva estimada muller...
- SUSAGNA ¿Res mes?... ¿Vosté està en el seu judici?...
- VINCENT Jo crech que sí.
- SUSAGNA ¿Y vosté creu que n'hi ha prou amb dir jo vinch per la meva senyora, jo vull la meva muller, perque ella salti desseguida d'alegría y se li tiri als brassos sense recordarse de totes les malifetes que amb altras donas li havia jugat?
- VINCENT ; Jo may li he faltat!
- SUSAGNA Naturalment que ho negarà, pero vosté ha conegut una serie interminable de *cottes* y d'amigas íntimas.
- VINCENT Allá totes son negras; no m'agradavan.
- SUSAGNA A París, avans del viatge a la Nova Guinea, tenia vosté una comtesa.
- VINCENT (Sorprés.) ¿Jo una comtesa? ; pobre de mí!
- SUSAGNA La comtesa d'Espalié.
- VINCENT No la conech.

- SUSAGNA (Está perturbat.) Veurá, lo passat, passat, no'n parlem més. Res de divorci: evitem l'escandol, ¿no li sembla?
- VINCENT (Dormintse casi.) Sí, sí, sí...
- SUSAGNA Vosté marxarà allà on vulgui. Com més lluny millor, sense pensar en tornar may més aquí.
- VINCENT (Si l'entench que'm pelin.) Es que jo no soch cap imbécil, senyora.
- SUSAGNA Se li donarà una pensió espléndida per viure, amb la condició que la seva muller no existirà més per vosté.
- VINCENT (Dormintse poch a poch.) Jo vull l'esposa, jo l'estimo com avans.
- SUSAGNA ¿Vosté persisteix? Donchs sàpiga que m'hi tornat a casar.
- VINCENT ¡A mí que m'importa... casis tant com vulgui, sino sé de qué'm parla!... (Dorm.)
- SUSAGNA ¿No? donchs jo li faré entendre: dormi, dormi, recuperi les nits perdudes en disbauxas y borratxeras.
- CABASSOL (Entrant amb Teresa, según terme esquerra.) ¿Y qué?
- SUSAGNA Dormí; es una malaltía.
- CABASSOL Y dormint encara es més lleig.
- TERESA Miri qu'amb dos anys de viure entre salvatjes, ni ha per tornarsen.
- SUSAGNA ¡Y pensar que jo l'havía plorat tant!
- CABASSOL ¿Y com haveu quedat?
- SUSAGNA No hi vol saber res.
- CABASSOL Pots demanar el divorci.
- TERESA Efectivament, ben pensat.
- SUSAGNA Prefereixo una solució amigable. Tal vegada la comtesa...
- CABASSOL ¿La comtesa?
- SUSAGNA Sí, es una amiga qu'havía tingut ell; ja t'ho explicaré. Tú, Teresa, vestan corrents a casa la comtesa d'Espalié, la nostra vehína, y prégali que vingui desseguida.
- TERESA Vaig a posarme'l sombrero y surto volant.

- SUSAGNA Cuyta, que'l temps es or. (Teresa surt corrents según terme esquerra.)
- CABASSOL Lo millor fora que prenguessim una determinació seria.
- SUSAGNA Ja la tinch presa : fugirem.
- CABASSOL ¿M'ho juras? (L'abrassa.)
- SUSAGNA Sí. De tots modos me fa certa cosa d'abrassarte devant d'ell ; deixa'm.
- CABASSOL Dorm ; y després de tot, tant marit, soch jo com ell.
- SUSAGNA Es veritat, vaig a prepararme. (Susagna surt després d'enviarli un petó amb la ma.)

ESCENA X

CABASSOL, VINCENT, endormit, e ISIDOR ; després, LECOSSOIS, y per últim, DUBRISSARD.

CABASSOL (Examinant a Vincent.) ; Quina tranquilitat ! Aquesta gorra es meva. (Li treu.)

ISIDOR (Entra fons dreta, posantse els guants ; porta bayoneta.) ¿El senyor Cabassol?

CABASSOL ¿Altra vegada?

ISIDOR Jo vinch per demanarli permís per casarme amb la Justina.

CABASSOL ¿No es casada la meva criada?

ISIDOR És viuda : el seu marit, en Dupont, va morir ofegat amb el senyor Valdoré en el viatge de la Guinea. Era el seu criat, ¿compren?

CABASSOL Donchs jo no puch donarte permís : el senyor Valdoré es l'amo de la casa.

ISIDOR ¿No li dich que es mort?

CABASSOL Ha ressucitat. Miratel. (Senyalant a Vincent.)

ISIDOR ; Redimoni, quina figura ! ; Sembla un tinté de notari !

CABASSOL ; Aquet es el marit !

LECOS. (Porta una espasa sota'l bras.) Avans de enviarli els padrins, he pensat que lo millor fora sapiguer quina arma prefereix.

CABASSOL Ha fet tart, amich, y cregui que sento no poguerme batre amb vósté.

LECOS. ¿Y aixó?

CABASSOL ¿Es al marit de Susagna que vosté vol matar?

LECOS. ¡ Naturalmente ! (Cridant.)

CABASSOL Donchs ja no'l soch el marit autèntich, l'oficial es aquet. (A Vincent.)

LECOS. ¿Aquet?

CABASSOL Escapat miraculosament de las Pampas, ahont els salvatjes l'havían fet rey. De modo que vosté es desafiara amb una magestat, amb un rey indígena ; y sobre tot, Lecossois, procuri que'l bras no li tremoli, que'm farà content a mí. (Cabassol surt esquerra.)

ISIDOR Sí, sí, es el senyor Valdoré. Jo espero que's despertí. Tinch el número 1 per parlarli.

LECOS. (¡ Oh ! ¡ el marit de Susagna ! (Treyent l'espasa.) ¡ L'obstacle ! ¡ Serà questió de desfer-sen depressa !) (Passejantse nerviós jugant l'espasa.)

ISIDOR (Deu esser un professor d'esgrima que li deu donar llissons de floret.)

LECOS. No puch aguantarme, la sanch me bull, tinch febre de venjanza, la gorja se m'asseca. (Veyent l'ampolla de Rubinat.) ¡ Ah ! una ampolla de Rubinat. Bebem. Es questió de rebaixarme la sanch, perque sino, en lloch d'un desafió, faría un assassinat. (Beu tota l'ampolla d'un trago.)

ISIDOR ¡ Quin mosquit que's aquet mestre !

LECOS. ¡ Qué diable es aixó !

ISIDOR Aygua de Rubinat, ja ho diu l'etiqueta.

LECOS. És fals : aixó crema, ¡ m'encent !

ISIDOR Deu esser una mica passada. (Rient.)

LECOS. ¡ Oh, sembla que fassi tentinas ! El cap se me'n va, tot roda.

ISIDOR El mestre està mona, m'hi jugaría un peix.

LECOS. ¡ Oh, are no tinch por, Valdoré ! L'hora del desafió ha arribat, ¡ despertat ! (El tota lleugerament amb la punta de l'espasa.)

VINCENT (Desvetllantse.) ¿Eh? No, no.

- ISIDOR Deixil tranquil. Si no vol donar la lliçó d'esgrima, ¿per qué l'ha de obligar? Vosté deurà cobrar de la mateixa manera.
- LECOS. Calli vosté. (A Vincent.) Apa, preparis en guardia.
- ISIDOR No ho permeto. Es el meu amo, porque are jo entraré de criat y tinch obligació de défensarlo. ¡Que dormi, pobre senyor!
- LECOS. ¡A la una! (Amenassant amb l'espasa.)
- ISIDOR Li he dit que no. (Els dos lluytan.)
- DUBRIS. (Entrant fons esquerra.) ¿Qué passa aquí?
- LECOS. ¡Ah, senyor Dubrissard! (Amb desespero.)
- ISIDOR La tempestat creix. ¡Quin xafech que porta!
- DUBRIS. Sento molt trovarlo en aquest estat. Vosté ha begut massa. (Per Lecossois.)
- LECOS. ¡Sí, he begut aygua de Rubinat!
- ISIDOR (Amagantse l'ampolla a la butxaca.) (Aixó descobriria a la Justina. Amaguem la ampolla.)
- LECOS. ¡Tinch necessitat de venjarme!
- DUBRIS. Porti'l cap al jardí, (A Isidor.) que l'aire el toqui.
- LECOS. (Del bras d'Isidor.) No surto sense matarme primer.
- ISIDOR No sigui tonto, encara es jove.
- DUBRIS. Ja ho farà després, home. (Isidor y Lecossois surten esquerra según terme. Dubrissard desperta a Vincent y se l'emporta dreta según terme.) Despertí's, anem. ¡Quina malaltia més carregosa es aquesta de la son!
- VINCENT Anem, vosté dirà. (Badallant.)

ESCENA XI

CABASSOL, CARME y TERESA. Després DUBRISSARD y SUSAGNA.

Cabassol entra per l'esquerra amb una maleta a la mà, adonantse de Dubrissard que surt amb Vincent.

CABASSOL ¿Que vas a rentarli la cara? Ja ho tinch tot apunt; podem marxar desseguida.

TERESA (Entrant per l'esquerra amb Carme.) Passi, pas-

- si, senyora. (A Cabassol.) ¿Ahont es la Susagna?
- CABESSOL Al seu quarto.
- TERESA Dispensi'm, que l'avisaré.
- CABASSOL (Indicant que seguí.) Fassi l'obsequi.
- TERESA (Presentant.) El senyor Cabassol. La comtesa d'Espalié... (Es cambian els saludos, etcétera, etc. Teresa surt, Carme s'assenta y Dubrissard entra de la dreta segón terme.)
- DUBRIS. L'he portat al meu llit perque dormi. (Adonantse de Carme.) ¡Oh, dispensi'm!
- CARME ¡El senyor Dubrissard!... ¿Com se-gueix?
- DUBRIS. Perfectament. ¿Y vosté?
- CARME Deliciosament.
- DUBRIS. Ho celebros moltíssim.
- CABASSOL La senyora es la propietaria del xalet.
- DUBRIS. A las sevas ordres. (Dubrissard saluda y surt esquerra segón terme.)
- SUSAGNA (Entrant primer terme dreta.) Dispensi'm d'haberla molestada. (Carme s'aixeca y torna a sentarse, després d'indicarli Susagna. Cabassol va per sortir y es queda també indicantli ella.) Seguí, seguí. No te'n vagis, no hi ets de sobras tú; es el meu marit. (Cabassol s'assenta.) Li prego que'm perdoni la fredor amb que ahir vaig despedirla; vaig obrar amb poca delicadesa, ho reconech, pero vosté es farà carrech que avants d'esser jo senyora de Cabassol havia estat senyora de Valdoré.
- CARME ¿Senyora de Valdoré? ¿Es vosté?
- SUSAGNA Sí, la víctima, l'esposa burlada.
- CARME Jo l'hi demano perdó; no ho sabia, si no...
- SUSAGNA (A Cabassol.) Aquesta senyora havia sigut una amiga íntima del meu primer marit.
- CABASSOL ¡No tenia mal gust, li prometo!
- CARME Gracias, vosté es molt amable.
- SUSAGNA Vosté, al descobrirme involuntariament las sevas relacions íntimas amb el meu primer marit, va disgustarme, pero avuy

n'estich satisfeta. ¿Vosté sent encara una mica d'afecte per ell?

CARME No puch negarli, l'estimaba bastant.

CABASSOL ¿Era molt espléndit?

CARME Vint mil franchs al mes.

CABASSOL ¡Val la pena d'estimar-lo!

CARME ¡Pobret; n'estich agrahidíssima! Perdoni senyora.

USAGNA (Indiferent.) Lo millor serà que tornin a visitar-se, s'estimaràn com avans.

CARME ¿No'm deya qu'era mort?

USAGNA Ha ressucitat.

CARME (Aixecantse.) ¿Es viu?

USAGNA Jo l'havía cregut mort en el naufragi, pero no era aixís.

CABASSOL Al revés, la desgracia va ser-li sort. El varen recullir uns salvatjes y l'han nombrat rey d'uns terrenos tant grans que ningú sab ahont acaban.

CARME ¿Pero es cert qu'es rey?

CABASSOL Ja l'hi dich, d'un país una mica lluny d'aquí; pero ara ray que hi ha aixó de la telegrafia sense fils.

USAGNA Ahir va arribar aquí.

CARME ¿Y rey y tot es aquí? (Molt sorpresa.)

USAGNA ¿Que l'hi agradaria veure'l?

CARME (Melindrosa.) ¡No goso dirli que sí!

USAGNA Al contrari, senyora; si precisament jo voldria que vosté fos ben amable y se l'emportés de casa ara mateix.

CABASSOL ¡Magnífica pensada!

CARME M'ho explico; actualment l'hi fa nosa... Vosté, casada d'ahir, no es difícil comprendre pera quin marit decidirà. Els estrenos despertan sempre mes interés que las *reprisses*, perque suposo que'l senyor Cabassol...

BASSOL ¿Estreno? (Amb intenció.) Qué vol que l'hi digue... ¿Vosté recorda quan va estrenar las primeras sabatas?

CARME No.

BASSOL Donchs jo tampoch me'n recordo.

- SUSAGNA Deixemnos de bromas. Li suplico que vosté posi la seva influencia a la meua disposició, que logri endurse'l al extranjer, y des d'ara em comprometo a passarli a vosté els mateixos vint mil franchs qu'ell li donava.
- CABASSOL Ja està fet, no hi dubtis.
- CARME ¿Vostés m'asseguran que ha sigut rey?
- CABASSOL Sí, senyora, sí; de las Pampas.
- CARME ¿Quin país és aquest?
- CABASSOL És una terra d'homes estranys, que var nusos o casi nusos.
- CARME ¿Van despullats? Aixís sí que no m'agrada a anarhi de reina.
- SUSAGNA Tot pot arreglarse.
- CABASSOL Els hi comprariam pantalons. Decideixis.
- SUSAGNA Aixó mateix.
- CARME Vaig a probarho; deixim la cosa per mi ¿Ahont es ell?
- CABASSOL Allà. (Indicant l'habitació.)
- CARME Gracias. Hi entro a veure'l.
- SUSAGNA No la sorprengui; pensi que ve tatua de tot arreu.
- CARME ¿Que porta tatuatges? Ja n'he vist d'altres. (Anantsen'n.) ¡Reina! ¿Per qué no (Surt dreta según terme.)

ESCENA XII

CABASSOL, SUSAGNA, TERESA, AMILCAR, CHAPOTEL
y ODETTE.

- SUSAGNA Si no surt victoriosa, fugirém.
- CABASSOL Ja estich preparat.
- AMILCAR (Entrant.) Perdonin.
- CABASSOL Hola, el meu amich.
- TERESA (Entrant.) Tens las maletas disposada Susagna.
- SUSAGNA Gracias. (Susagna y Teresa es posan a par apart.)
- AMILCAR (A Cabassol.) Una petita pregunta.

CABASSOL ¿Si plourà? No s'hi amohini gayre, ja tenim paraigues.

AMILCAR Rés d'aixó. Vinch de casa la comtesa d'Espalié, la seva vehina, y m'han dit qu'era aquí.

CABASSOL Efectivament, es aquí. (Chapotel entra y amigablement agafa pel bras a Amilcar.)

CHAPOTEL ¡ Ah, ara sí que no t'escapas ! (Content.)

AMILCAR ¡ Chapotel !... (¡ M'ha fastidiat !)

CHAPOTEL Ja't tinch. Figura't que soch un guardia y que dich : « ¡ A la presó desseguida ! » Avuy et tancaré a casa amb nosaltres. (Odette entra. Susagna y Teresa van de costat davant d'ella.)

AMILCAR ¿ Y per qué ?

CHAPOTEL Perque ets un ingrát...

ODETTE ¡ Segimond !

CHAPOTEL Soch un amich teu, y no voldria que fossis tant calavera.

AMILCAR Pero si no ho soch.

CHAPOTEL Aquesta nit t'hem vist trucar a la porta d'una mitja virtut, y aixó que'ns havias promés sopar amb nosaltres.

ODETTE Ah, sí, estich resentida amb aixó.

AMILCAR (Baix a ella.) Es prou ximple el teu marit.

CHAPOTEL Pero ja no'ns enredas més. (A Odette.) Agafa'l pel bras. (Odette ho fa. Chapotel li agafa l'altra y surten tots tres de brasset.) Y ara, anirem a fer un vol per la platja, després vindrem a pendrer café.

SUSAGNA ¡ Quin terceto !

CHAPOTEL Que no'ns escapi ; porta'l ben apretat, Odette. (Surten pel fons tots tres.)

ESCENA XIII

SUSAGNA, CABASSOL, TERESA y DUBRISSARD. Després CARME.

DUBRIS. (Entrant y veyentlos marxar.) Vetaquí un quadro ben divertit. ¡ Pobre Chapotel !

CARME (Entrant según terme dreta.) ¡ Tant mateix están de broma vostés !

- TOTS ¿Qué?
- CARME ¿Perque vejés aquella figura rara m'han fet venir? Si aquest infelís no es en Valdoré.
- TOTS ¿No es ell? ¿No es en Valdoré?
- CARME No l'ha sigut may.
- CABASSOL ¡ Es en Valdoré !
- CARME Estich segura que no l'es, y prou.
- SUSAGNA ¿ Ell l'hi ha dit?
- CARME ¡ Si dorm ell !
- CABASSOL ¿ Y donchs com ho sab que no l'es?
- CARME Perque l'he examinat, y certa classe de detalls no fallan. Respecte a la cara no podria assegurarho, pero... (Carme parla a l'orella de Dubrissard, aquest riu y ho repeteix a Cabassol, que també riu.)
- CABASSOL ¡ Aixís sí que no hi ha dubte ! (A Susagna.)
¡ Oh, quina alegría, estimada meva ! ¡ No es en Valdoré !
- SUSAGNA No sé com dirli que'm dispensi.
- CARME No té importancia, no s'hi amohini...
¿ Senyoras? (Saludant y dirigintse al fons surt.)
- TERESA Y donchs, ¿ qui serà aquest home?
- DUBRIS. Peró si porta tota la documentació de'n Valdoré.
- SUSAGNA Potser els hi haurà robat, després d'assessorarlo.
- TERESA ¡ Fora espantós !
- DUBRIS. No ho estranyaria gens. La seva manera d'enrahonar, aquestos tatuatges...
- TERESA Y es molt curios que a un tipo aixís l'instalin al meu llit.
- SUSAGNA Ens podria fer alguna malifeta.
- CABASSOL Tens rahó. Serà qüestió de avisar a la policia.
- SUSAGNA Sí, pero fins que vindrà l'autoritat...
- TERESA Podem tancarho.
- DUBRIS. No pot ser ; la clau es de la part de dintre. (Mirant la porta del quarto.)
- CABASSOL Aixís no podem fer rés.

ESCENA XIV

Dits e ISIDOR, amb bayoneta.

- DUBRIS. ¡ Estem salvats ! Aquí tenim un soldat amb bayoneta y tot.
- ISIDOR ¡ No la deixo may ! (L'essenya.)
- CABASSOL Donchs tréguila desseguida.
- ISIDOR ¿ Per qué ?
- SUSAGNA Tréguila, home, ja li diràn.
- ISIDOR (Obehint.) Tingui, ja está.
- DUBRIS. Donchs fassi centinella en aquesta porta, y si algú vol sortir, l'enfila com un caragol. (Surt Dubrissard pel fons esquerra.)
- SUSAGNA Vina al meu quarto. (A Teresa.)
- TERESA Amb molt gust.
- SUSAGNA Estiga't amb nosaltras, Cabassol.
- CABASSOL No tinguis por, no las deixaré. Ja torno. (Cabassol surt seguit d'ellas.)

ESCENA XV

ISIDOR y JUSTINA. Després VINCENT. Després SUSAGNA, CABASSOL, LECOSSOIS, DUBRISSARD, CHAPOTEL, AMILCAR y ODETTE.

- ISIDOR Vagin tranquils. (Posantse la bayoneta al bras.) De valor me'n sobra. D'aquí no sortirà una rata, per grossa que sigui.
- JUSTINA (Entrant según terme esquerra.) ¿ Qué diantre hi fas tú aquí ?
- ISIDOR ¡ Alto ! ¡ Ah ! ¿ Ets tú ? No t'espantis, soch de casa. L'amo ja em fa fer centinella. (Enfunda la bayoneta y s'assenta prop la taula.) Després faré de criat y ens casarem.
- JUSTINA ¿ Es veritat aixó que dius ?
- ISIDOR T'ho prometo ; es cert. La cosa marxa. (Justina s'assenta a la falda d'Isidor.)
- JUSTINA ¡ Oh, quant t'estimo !
- VINCENT (Sortint.) (Sembla que'l dormir m'ha aclarit el cap.) (Adonantse de la parella.) ¿ Qui son aquest parell ?
- ISIDOR Tú seràs la meva esposa, Justina.

- JUSTINA Y ens estimarem sempre aixís, ¿veritat?
- ISIDOR ¡ Sempre, Justina !
- VINCENT (¡ Si es la meva dona !) (S'abrassan sense adonarse de'n Vincent.)
- JUSTINA ¡ Seràs la meva ditxa, Isidor !
- VINCENT ¡ Y jo et pagaré quatre tiros, infame !...
- JUSTINA ¿ Qué vol aquest ? (Girantse.)
- ISIDOR ¿ Qui es vosté ? (Espantat.)
- VINCENT ¡ Miserable ! ¿ Aixís et recordas del teu pobre Vincent, rey de las Pampas ? ¿ No em coneixes. ¡ Soch el teu marit !
- JUSTINA ¿ Tú ets en Dupont ? (Esglayada.)
- VINCENT ¿ He cambiat tant que no em còneguis ?
- JUSTINA ¡ Oh, qu'ets lleig ! És el meu marit.
- ISIDOR (Donant un salt.) Jo no sé perque fa aquestas bromas vosté. Quant un es mort no te dret de molestar a la viuda.
- VINCENT ¡ A tú, canalla, tinch d'estrangularte !... (Agafa a Isidor pel coll. Isidor fa mil contorcions y muecas.)
- JUSTINA ¡ Auxili !... ¡ Cuíteu, que'l mata !... (Cridant.)
- CABASSOL (Sortint seguit de Susagna y Teresa.) ¿ Qué passa ? ¿ Qué crida ?
- LECOS. (Entrant pel fons.) Ara està despert ; vaig a buscar els padrins. (Mutis.)
- DUBRIS. (Entrant pel fons esquerra.) ¿ Qué fa vosté ? ¿ Per qué vol matarlo ?
- VINCENT (Deixant a Isidor.) ¡ Es. que soch el marit !... Díguintli qué busca aquest per aquí. (Per Isidor.)
- ISIDOR (Espantat, escabullintse.) ¿ Qué busco ?... ¡ El camí de l'escala !
- TOTS ¡ Có m ! ¿ El marit de qui ?
- VINCENT El marit de la Justina. ¡ Soch en Dupont !
- TOTS (Sorpresa general.) ¡ En Dupont !... ¡ Ay, ay ! ¡ Y ara ?...
- CABASSOL ¿ Pero vosté no es en Valdoré ?
- VINCENT ¿ El marit de la senyora ? ¿ El meu amo ? ¡ Pobre Valdoré ! Va morir en el nau-

fragi. Aquí té els seus documents. (Donant papers a Susagna.) El retrato, la cédula, tots els comprovants.

SUSAGNA ; Ja ho podia dir mes aviat aixó!

CABASSOL ; Vina, esposa meva; anem al nostre quarto a examinar els documents! (De brasset entran al quarto de Susagna.)

TERESA ; L'enhorabona! ; Ara sou ben casats!

CHAPOTEL (Entrant pel fons amb Odette y Amilcar de brasset.)
Ja ho he dit que no ens escaparia; l'estimem massa.

VINCENT ; Encara més gent? ; Qué significa aixó?

CHAPOTEL El venim a veure perque ens espliqui alguna cosa de las Pampas.

VINCENT Donchs ja s'en poden anar, perque tinch son.

TOTS ; Pobre, deixemlo que dormi! (Desfilan tots menos Vincent, que queda assentat dormintse.)

ESCENA ULTIMA

VINCENT y LECOSSOIS. Entra seguit dels padrins, que's quedan drets a la porta d'entrada.

LECOS. Tot està preparat, serà qüestió d'enllestir el desaffo. (Dirigintse a Vincent.) Senyor meu, a las sevas ordres.

VINCENT (Mitg dormint.) ; Eh?...

LECOS. ; Altra vegada dorm? No hi fa res, el matarem mitja hora més tart. (Als padrins.) Senyors, entrin y seguin. Esperarem que's desperti.

VINCENT (Desvetllantse una miqueta.) ; Tinch son!...

LECOS. ; Ja te la treuré la son! (Tots quatre personatges están assentats. Després d'un instant de silenci, el fonógraf deixa sentir la Marsellesa. En aquest moment s'aixecan, y descubrintse solemnement, exclaman:)

TOTS ; L'himne nacional!

LECOS. ; Descubrimnos!

TELÓ

FI DEL VODEVIL

Obras de JOAN MALLOL

CATALANES

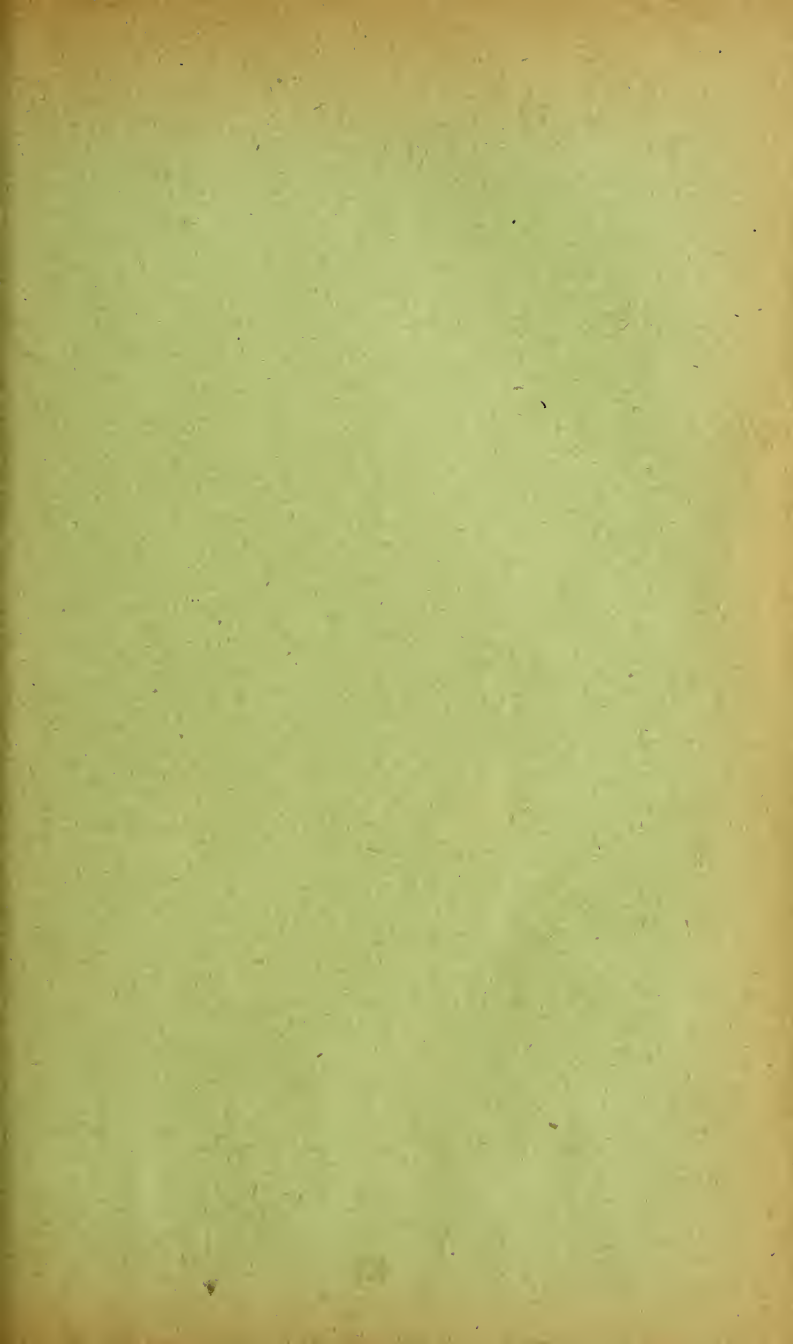
	Preu
	<i>Pesetas</i>
¡MATRIMONI!, monòleg, vers	0'25
JA ESTÀ FET, monòleg, vers	0'25
LA DENTADURA POSTIÇA, peça en un acte.	0'50
LA TARJETA POSTAL, joguina en un acte	0'50
LA MALALTÍA DE MODA, humorada en un acte	0'50
L'ONCLE BENET, peça en un acte (homes sols)	0'50
L'ESTRIPA QÜENTOS, entremés	0'50
LA MÁLETA DE L'ONCLE, humorada en un acte.	0'50
LA PASSIÓ DE RIURE, humorada en un acte	0'50
SORTINT DE LA CAPSA, joguina en un acte.	0'50
A CAL GENDRE, diàleg	0'50
LA MEVA SENYORA, joguina en un acte.	0'50
LA REINA DE CASA, joguina en un acte	0'50

ADAPTACIONS

- EL SUPLICI DE TÀNTAL, vodevil en tres actes.
- LA DONA NUA, vodevil en dos actes.
- LA PRIMERA VEGADA, vodevil en tres actes.
- L'ART D'ENGANYAR A LAS DONAS, vodevil en tres actes.
- LA DONA D'OR, vodevil en tres actes.
- LA CAPSETA DE COLCREM, vodevil en tres actes.
- EL FILL DEL MIRACLE, vodevil en tres actes.
- LA NIT ALEGRE, vodevil en tres actes.

CASTELLANES

- EL PAJARILLO VERDE, zarzuela en un acto y tres cuadros, música de los maestros Martínez y Rovira.
- LAS BOMBONERAS, zarzuela en un acto y tres cuadros, música del maestro Rovira.
- EL ILUSTRE DOCTOR, zarzuela en un acto, música del maestro Aleu.
- EL NIÑO LLORÓN, entremés.
- MÚSICA DE BESOS, sinfonía cómica en un acto.
- LOS NOVIOS, diálogo.
- LA MUJER DESNUDA, vodevil en dos actos, música del maestro Gené.
- EL MANIQUÍ, pasatiempo cómico.
- EL AMIGÓ LÓPEZ, pasatiempo cómico.
- SALIR DE NOCHE, pasatiempo cómico.
- EL PRIMER MARIDO, pasatiempo cómico.
- LAS MUJERES DE FUEGO, vodevil en dos actos, música de Henman.
- LOS NERVIOS, humorada en un acto.

BIBLIOTECA CATALANA DE VODEVIL

Publicació periòdica dels vodevils estrenats
ab més èxit a Catalunya

Volum I: **Falten cinc minuts!**, vodevil en tres actes, de
PAUL GAVAULT y GEORGES BERR, trad. catalana de
SALVADOR VILAREGUT.

Volum. II: **La Pitets se'ns ha casat o carago! treu
banya**, vodevil en tres actes, de A. HENNEQUIN, trad.
catalana de S. VINARDELL.

Volum. III: **La primera vegada**, vodevil en tres actes,
d'HENRI KEROUL y ALBERT BARRÉ, trad. de J. MALLOL.

Volum. IV: **Capeau, marit**, vodevil en tres actes, de PAUL
GAVAULT y MONEZY-EON. trad. catalana de D. BONA-
PLATA ALENTORN.

Volum. V: **Les filles de Venus**, vodevil en quatre actes,
trad. catalana de S. VILAREGUT.

Volum. VI: **Cuida't de l'Amelia**, vodevil en tres actes, de
GEORGES FEYDEAU, trad. catalana de J. MOLINÉ.

Volum. VII: **L'aixeca donas**, vodevil en tres actes, de
MAURICE HENNEQUIN y PIERRE WEBER, trad. de MILLÀ
y SUÑER.

Volum. VIII: **El suplici de Tàntal**, vodevil en tres actes,
de HENRI KEROUL y ALBERT BARRÉ, trad: catalana de
J. MALLOL.

Preu de cada volum: **DOS PESETAS**

MILLÀ Y PIÑOL (editors) - Barbarà, 15 - BARCELONA